

Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
EVGENIJA TANCHEVA
od 6. listopada 2021.¹

Predmet C-666/19 P

**Changmao Biochemical Engineering Co. Ltd
protiv**

Europske komisije

„Žalba – Damping – Uvoz aspartama podrijetlom iz Kine – Primjenjivost *ratione temporis*
Uredbe (EU) 2016/1036 – Članak 2. stavak 7. podstavak (a) Uredbe (EZ) br. 1225/2009 –
Utvrđivanje uobičajene vrijednosti na temelju cijene istovjetnog proizvoda u Europskoj uniji –
Članak 2. stavak 10. Uredbe (EZ) br. 1225/2009 – Prilagodbe za potrebe utvrđivanja dampinške
marže – Prilagodbe za potrebe utvrđivanja postojanja štete”

Sadržaj

I.	Pravni okvir	3
II.	Pozadina postupka	4
III.	Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda	4
IV.	Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka	5
V.	Analiza	5
A.	Je li Uredba 2016/1036 primjenjiva <i>ratione temporis</i> na ovaj predmet?	6
1.	Argumenti stranaka	6
2.	Ocjena	6
B.	Drugi žalbeni razlog	10
1.	Argumenti stranaka	10

¹ Izvorni jezik: engleski

2. Ocjena	11
a) Dopuštenost	11
b) Meritum	12
1) Treći dio drugog žalbenog razloga	12
2) Prvi dio drugog žalbenog razloga	15
C. Treći žalbeni razlog	19
1. Argumenti stranaka	19
2. Ocjena	21
a) Dopuštenost	22
b) Meritum	23
1) Treći dio trećeg žalbenog razloga	23
2) Prvi dio trećeg žalbenog razloga	26
3) Četvrti dio trećeg žalbenog razloga	27
4) Drugi dio trećeg žalbenog razloga	29
D. Četvrti žalbeni razlog	33
1. Argumenti stranaka	33
2. Ocjena	34
VI. Troškovi	36
VII. Zaključak	36

1. Društvo Changmao Biochemical Engineering Co. Ltd ovom žalbom od Suda zahtijeva da ukine presudu od 28. lipnja 2019., Changmao Biochemical Engineering/Komisija (u daljnjem tekstu: pobijana presuda)², kojom je Opći sud odbio njegovu tužbu za poništenje Provedbene uredbe Komisije (EU) 2016/1247 (u daljnjem tekstu: sporna uredba)³ o uvođenju antidampinške pristojbe od 55,4 % na uvoz njegove proizvodnje aspartama.

2. Ova žalba Sudu pruža priliku da presudi o mjeri u kojoj Komisija može, u slučaju uvoza iz zemalja bez tržišnog gospodarstva, uobičajenu vrijednost odrediti tako da ne koristi glavnu metodu predviđenu u članku 2. stavku 7. podstavku (a) Uredbe Vijeća (EZ) br. 1225/2009⁴ – to

² T-741/16, neobjavljena, EU:T:2019:454

³ Uredba od 28. srpnja 2016. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe i konačnoj naplati privremene pristojbe uvedene na uvoz aspartama podrijetlom iz Narodne Republike Kine (SL 2016., L 204, str. 92.)

⁴ Uredba od 30. studenoga 2009. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice (SL 2009., L 343, str. 51.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 30., str. 202. i ispravak SL 2016., L 44, str. 20.)

jest određivanje na temelju cijene ili izračunane vrijednosti u nekoj trećoj zemlji s tržišnim gospodarstvom (u daljnjem tekstu: analogna zemlja) – nego tako da koristi alternativnu metodu, to jest određivanje na temelju cijene koja je u Europskoj uniji stvarno plaćena ili se može naplatiti za istovjetan proizvod. Ovaj predmet otvara i pitanje Komisijine ovlasti, odnosno dužnosti, da izvrši prilagodbe ne samo za potrebe utvrđivanja dampinške marže, nego i za potrebe utvrđivanja štete.

I. Pravni okvir

3. Članak 2. stavak 7. podstavak (a) Uredbe br. 1225/2009, koji odgovara članku 2. stavku 7. točki (a) Uredbe (EU) 2016/1036 Europskog parlamenta i Vijeća⁵, propisuje:

„U slučaju uvoza iz zemalja bez tržišnoga gospodarstva uobičajena vrijednost određuje se na temelju cijene ili izračunane vrijednosti u nekoj trećoj zemlji tržišnoga gospodarstva, odnosno cijene iz takve treće zemlje u druge zemlje, uključujući [Uniju], odnosno ako to nije moguće, na nekoj drugoj razumnoj osnovi, uključujući stvarno plaćenu ili naplativu cijenu u [Uniji] za istovjetan proizvod, odgovarajuće prilagođenu, ako je potrebno, kako bi uključivala razumnu profitnu maržu.

Odgovarajuća treća zemlja tržišnoga gospodarstva odabire se na razuman način, pri čemu se u obzir uzimaju svi pouzdani podaci dostupni u trenutku odabira. Vodi se računa i o rokovima; ako je moguće, koristi se treća zemlja tržišnoga gospodarstva nad kojom se provodi isti ispitni postupak.

[...]”

4. Članak 2. stavak 10. Uredbe br. 1225/2009, koji odgovara članku 2. stavku 10. Uredbe 2016/1036, predviđa:

„Izvozna cijena i uobičajena vrijednost uspoređuju se primjereno. Usporedba se provodi na istoj razini trgovine i obuhvaća prodaje što je moguće u bližem vremenu, pri čemu se u obzir uzimaju druge razlike koje utječu na usporedivost cijena. Ako uobičajena vrijednost i utvrđena izvozna cijena nisu usporedive, provode se odgovarajuće prilagodbe za svaki pojedini slučaj, a s obzirom na razlike među čimbenicima za koje se tvrdi, i dokazano je, da utječu na cijene i usporedivost cijena. [...]”

5. U skladu sa stavcima 2. i 3. članka 3. Uredbe br. 1225/2009, naslovljenog „Utvrđivanje štete”, koji odgovaraju stavcima 2. i 3. članka 3. Uredbe 2016/1036:

„2. Šteta se utvrđuje na temelju pozitivnih dokaza i obuhvaća objektivno ispitivanje:

- (a) obujma dampinškog uvoza i učinka dampinškog uvoza na cijene istovjetnih proizvoda na tržištu [Unije]; i
- (b) posljedičn[og] utjecaj[a] dampinškog uvoza na proizvodnju [Unije].

⁵ Uredba od 8. lipnja 2016. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske unije (SL 2016., L 176, str. 21.). Uredbom 2016/1036 stavljena je izvan snage i zamijenjena Uredba br. 1225/2009.

3. S obzirom na obujam dampinškog uvoza, razmatra se je li došlo do značajnog porasta dampinškog uvoza, u apsolutnom iznosu ili relativno u odnosu na proizvodnju ili potrošnju u [Uniji]. U vezi s učinkom dampinškog uvoza na cijene, razmatra se je li dampinškim uvozom došlo do značajnog sniženja cijene u usporedbi s cijenom istovjetnog proizvoda proizvodnje [Unije], odnosno je li takav uvoz na drugi način utjecao na sniženje cijene u velikoj mjeri, odnosno spriječio rast cijene u velikoj mjeri, a do kojega bi inače došlo. Jedan ili nekoliko navedenih čimbenika ne moraju nužno biti odlučujući.”

II. Pozadina postupka

6. Komisija je 30. svibnja 2015., povodom pritužbe koju je 16. travnja 2015. podnio jedini proizvođač aspartama u Uniji, to jest društvo Ajinomoto Sweeteners Europe SAS, sada Hyet Sweet SAS, pokrenula antidampinški postupak u pogledu uvoza aspartama podrijetlom iz Kine u Uniju.

7. Aspartam je sladilo koje se proizvodi u obliku bijelih, bezmirisnih kristala različitih veličina i čiji je okus sličan šećeru, ali ima veću snagu zaslađivanja i znatno manju kalorijsku vrijednost. Uglavnom se upotrebljava kao zamjena za šećer u industriji bezalkoholnih pića te prehrambenoj i mliječnoj industriji⁶.

8. Komisija je 25. veljače 2016. usvojila Privremenu uredbu.

9. Komisija je 28. srpnja 2016. usvojila spornu uredbu, kojom je uvela konačnu antidampinšku pristojbu na uvoz aspartama određenih kineskih društava, uključujući, kao što je navedeno u točki 1. ovog mišljenja, pristojbu od 55,4 % na uvoz aspartama koji proizvodi društvo Changmao Biochemical Engineering.

III. Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

10. Društvo Changmao Biochemical Engineering je 21. listopada 2016. podnijelo tužbu za poništenje sporne uredbe.

11. Opći sud je pobijanom presudom odbio tu tužbu.

12. Budući da je Sud od mene zatražio da se u ovom mišljenju ograničim na analizu drugog, trećeg i četvrtog žalbenog razloga, kojima se osporavaju zaključci koje je Opći sud donio u pogledu drugog i trećeg tužbenog razloga koji su pred njime istaknuti, u nastavku ću sažeti samo ocjenu koju je Opći sud donio u pogledu tih dvaju tužbenih razloga.

13. Kao prvo, Opći je sud odbio drugi tužbeni razlog, kojim se navodilo da je Komisija povrijedila članak 2. stavak 7. točku (a) Uredbe 2016/1036 time što je uobičajenu vrijednost izračunala na temelju cijena jedinog Unijina proizvođača istovjetnog proizvoda na tržištu Unije, umjesto na temelju izvoznih cijena proizvođača iz predviđene analogne zemlje, to jest Japana. Prema utvrđenju Općeg suda, iz prve alineje te odredbe proizlazi da Komisija, u slučaju uvoza iz zemalja bez tržišnog gospodarstva, može ne primijeniti opće pravilo predviđeno u toj odredbi (prema kojem se uobičajena vrijednost mora odrediti na temelju cijene u analognoj zemlji ili na temelju cijene iz te zemlje u treće zemlje), i može primijeniti neku „drugu razumnu osnovu” samo ako to

⁶ Vidjeti uvodne izjave 19. do 22. Provedbene uredbe (EU) 2016/262 o uvođenju privremene antidampinške pristojbe na uvoz aspartama podrijetlom iz Narodne Republike Kine (SL 2016., L 50, str. 4.) (u daljnjem tekstu: Privremena uredba) i uvodnu izjavu 18. sporne uredbe.

opće pravilo nije moguće primijeniti. Takav je slučaj ako podaci koji su dostupni u trenutku odabira metode nisu pouzdani te je vjerojatno da će dovesti do neodgovarajućeg i nerazumnog odabira analogne zemlje. U ovom predmetu, podaci koje je pružio japanski proizvođač nisu bili pouzdani te su zainteresirane stranke izrazile dvojbe u pogledu odabira Japana kao analogne zemlje. Osim toga, s obzirom na malobrojnost proizvođača aspartama u sličnim zemljama i težinu pronalaska proizvođača koji je bio voljan surađivati, Komisija nije nepažljivo postupila u svojoj potrazi za analognim zemljama.

14. Kao drugo, Opći je sud odbio treći tužbeni razlog, kojim se navodilo da je Komisija povrijedila članak 2. stavak 10., članak 3. stavak 2. točku (a), članak 3. stavak 3. te članak 9. stavak 4. Uredbe 2016/1036, kao i načelo dobre uprave, time što je odbila izvršiti prilagodbe potrebne da bi se osigurala primjerena usporedba cijena. Kao prvo, prema utvrđenju Općeg suda, Komisija nije povrijedila članak 2. stavak 10. te uredbe time što je odbila izvršiti prilagodbe za potrebe utvrđivanja dampinške marže. Razlog tomu je činjenica da društvo Changmao Biochemical Engineering nije dokazalo da su navodne razlike u troškovima proizvodnje između Unijina proizvođača i njega samog utjecale na cijene i usporedivost cijena i time iziskivale izvršenje prilagodbi. Osim toga, niti jedna odredba na koju se društvo Changmao Biochemical Engineering pozivalo nije nalogala Komisiji da izvrši prilagodbe za potrebe utvrđivanja dampinške marže. Kao drugo, Opći je sud odbio navod društva Changmao Biochemical Engineering da mu je Komisija nametnula nerazuman teret dokazivanja s obzirom na to da je moralo dokazati da su navodne razlike u troškovima proizvodnje utjecale na cijene i usporedivost cijena, a da pritom nije imalo pristup podacima Unijine industrije. Prema mišljenju Općeg suda, to je zato što su društvu Changmao Biochemical Engineering otkriveni podaci u vezi s Unijinim proizvođačem te je ono snosilo teret dokazivanja utjecaja na cijene.

IV. Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka

15. Društvo Changmao Biochemical Engineering ovom žalbom od Suda zahtijeva da: ukine pobijanu presudu; donese konačnu odluku o slučaju i poništi spornu uredbu u dijelu u kojem se odnosi na društvo Changmao Biochemical Engineering; te Komisiji i društvu Hyet Sweet naloži snošenje troškova. Podredno, društvo Changmao Biochemical Engineering od Suda zahtijeva da predmet vrati Općem sudu radi donošenja odluke o drugom dijelu prvog tužbenog razloga istaknutog u prvostupanjskom postupku, koji se odnosio na članak 2. stavak 7. točku (c) drugu alineju Uredbe 2016/1036 ili da, podredno i tomu, vrati predmet Općem sudu radi donošenja odluke o svim drugim tužbenim razlozima istaknutima u prvostupanjskom postupku te da se odluka o troškovima donese naknadno.

16. Komisija od Suda zahtijeva da odbije žalbu i naloži društvu Changmao Biochemical Engineering snošenje troškova.

V. Analiza

17. Društvo Changmao Biochemical Engineering iznosi pet žalbenih razloga. Kako je navedeno u točki 12. ovog mišljenja, Sud je od mene zatražio da se u ovom mišljenju ograničim na analizu drugog, trećeg i četvrtog žalbenog razloga.

18. Međutim, za početak se postavlja pitanje primjenjivosti *ratione temporis* Uredbe 2016/1036, na kojoj se sporna uredba temelji⁷. Naime, Uredba 2016/1036, kojom je stavljena izvan snage i zamijenjena Uredba br. 1225/2009, stupila je na snagu dvadesetog dana od dana njezine objave u *Službenom listu Europske unije*, to jest dvadesetog dana od 30. lipnja 2016.⁸. Dakle, Uredba 2016/1036 stupila je na snagu prije nego što je sporna uredba stupila na snagu 28. srpnja 2016., ali *nakon nastanka činjenica koje su bile predmet ispitnog postupka*. Stoga se postavlja pitanje jesu li Komisija i Opći sud⁹ pogriješili primijenivši Uredbu 2016/1036 umjesto Uredbe br. 1225/2009. Strankama je u tu svrhu upućeno pitanje na koje su one trebale odgovoriti u pisanom obliku, a to su i učinile u roku koji je Sud odredio. Posljedično, prvo ću razmatrati je li Uredba 2016/1036 bila primjenjiva *ratione temporis* (odjeljak A), nakon čega ću analizirati drugi, treći i četvrti žalbeni razlog (odjeljci B, C i D).

A. Je li Uredba 2016/1036 primjenjiva *ratione temporis* na ovaj predmet?

1. Argumenti stranaka

19. Društvo Changmao Biochemical Engineering ističe da su za uvođenje antidampinške pristojbe u ovom predmetu bila mjerodavna materijalna pravila Uredbe br. 1225/2009, jer je ta uredba bila na snazi kada je činjenično stanje u ovom predmetu nastalo, kada je ono konačno ocijenjeno u dokumentu o općoj objavi i kada se društvo Changmao Biochemical Engineering izjasnilo o tom dokumentu. Dakle, Komisija je pogriješila time što je u spornoj uredbi uputila na Uredbu 2016/1036.

20. Nasuprot tomu, Komisija smatra da je za uvođenje antidampinške pristojbe u ovom predmetu bila mjerodavna Uredba 2016/1036. Prema njezinu mišljenju, to proizlazi iz rane, ali ustaljene sudske prakse koja ne razlikuje materijalna i postupovna pravila te iz činjenice da su Uredba br. 1225/2009 i njezine izmjene samo kodificirane Uredbom 2016/1036. Komisija usto ističe da iz presude od 10. prosinca 2013., Komisija/Irska i dr. (C-272/12 P, EU:C:2013:812, t. 28.), proizlazi da Sud ne može po službenoj dužnosti ispitivati primjenjivost *ratione temporis* materijalnih pravila.

2. Ocjena

21. Za početak valja naglasiti da su odredbe Uredbe 2016/1036, čija se povreda navodi u ovom predmetu¹⁰, istovjetne odgovarajućim odredbama Uredbe br. 1225/2009. Stoga, ako Sud utvrdi da su Komisija i Opći sud pogriješili prilikom određivanja primjenjive uredbe, to ne bi utjecalo na ishod predmeta. Međutim, čini mi se da je važno utvrditi koja je uredba primjenjiva na ovaj predmet, jer bi se presuda Suda u suprotnom mogla temeljiti na uredbi koja nije primjenjiva *ratione temporis*.

22. Kao prvo, razmotrit ću može li Sud, protivno Komisijinim tvrdnjama, po službenoj dužnosti ispitati je li Uredba 2016/1036 primjenjiva *ratione temporis* na ovaj predmet i, kao drugo, je li ta uredba primjenjiva ili nije.

⁷ Vidjeti preambulu („uzimajući u obzir Uredbu [2016/1036] [...]”) i uvodnu izjavu 142. sporne uredbe.

⁸ Članak 25. Uredbe 2016/1036

⁹ Točka 1. pobijane presude

¹⁰ A koje su navedene u bilješkama 18. i 19. ovog mišljenja.

23. Kao prvo, smatram da Sud može po službenoj dužnosti ispitati primjenjivost *ratione temporis* Uredbe 2016/1036.

24. Točno je da, u skladu sa sudskom praksom Suda, sud Unije, iako određene tužbene razloge može, odnosno mora, ispitati po službenoj dužnosti, tužbeni razlog koji se odnosi na materijalnu zakonitost sporne odluke, nasuprot tomu, može ispitati samo ako se na njega pozove tužitelj¹¹.

25. Međutim, iz sudske prakse Suda proizlazi i da sud Unije ne može biti vezan samo argumentima koje stranke navode u prilog svojim zahtjevima jer bi u protivnome, ovisno o slučaju, mogao biti prisiljen svoju odluku temeljiti na pogrešnim pravnim razmatranjima¹². U skladu s tim, sud Unije ima mogućnost i, prema potrebi, obvezu po službenoj dužnosti istaknuti *određene* tužbene razloge koji se odnose na materijalnu zakonitost. Opći sud i Službenički sud već su utvrdili da to vrijedi za tužbeni razlog kojim se navodi pogrešno shvaćanje područja primjene zakona¹³.

26. Posebno treba istaknuti presudu od 16. rujna 2013., Wurster/EIGE (F-20/12 i F-43/12, EU:F:2013:129), u kojoj je Službenički sud po službenoj dužnosti razmatrao primjenjivost *ratione temporis* općih provedbenih odredbi o osoblju na srednjoj razini rukovodstva Europskog instituta za ravnopravnost spolova¹⁴, koje su usvojene nakon što je tužiteljica potpisala ugovor o radu člana privremenog osoblja, ali prije nego što je dovršila probni rad, koji je tim provedbenim odredbama produljen. Službenički je sud utvrdio da opće provedbene odredbe nisu bile primjenjive *ratione temporis*¹⁵.

27. U skladu s time, po analogiji zaključujem da Sud može po službenoj dužnosti razmotriti je li Uredba 2016/1036 primjenjiva *ratione temporis* na ovaj predmet.

28. Kao drugo, smatram da Uredba 2016/1036 nije primjenjiva *ratione temporis* na ovaj predmet.

29. Prema ustaljenoj sudskoj praksi, novo pravilo u načelu se primjenjuje odmah, bez odgode, na buduće učinke situacije nastale primjenom starog pravila. S druge strane, kako bi se osigurala zaštita načelâ pravne sigurnosti i legitimnih očekivanja, materijalne odredbe prava Unije treba tumačiti na način da se ne odnose na okolnosti nastale prije njihova stupanja na snagu osim u mjeri u kojoj iz njihova teksta, svrhe ili strukture proizlazi da im treba pripisati takav učinak¹⁶. Drugim riječima, dok se za *postupovna* pravila načelno smatra da se odmah primjenjuju na situacije koje su nastale prije njihova stupanja na snagu, za *materijalna* pravila načelno se smatra da se ne primjenjuju na te situacije osim ako je drukčije propisano.

¹¹ Presuda od 25. listopada 2017., Komisija/Italija (C-467/15 P, EU:C:2017:799, t. 15.). Vidjeti također mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u predmetu Bensada Benallal (C-161/15, EU:C:2016:3, t. 62. i 63.).

¹² Presuda od 20. siječnja 2021., Komisija/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39, t. 58.)

¹³ Presude od 15. srpnja 1994., Browet i dr./Komisija (T-576/93 do T-582/93, EU:T:1994:93, t. 35.); od 12. lipnja 2019., RV/Komisija (T-167/17, EU:T:2019:404, t. 60. i 65.); od 31. siječnja 2008., Valero Jordana/Komisija (F-104/05, EU:F:2008:13, t. 53.); od 21. veljače 2008., Putterie-De-Beukelaer/Komisija (F-31/07, EU:F:2008:23, t. 52.) (u tom dijelu nije ukinuta presudom od 8. srpnja 2010., Komisija/Putterie-De-Beukelaer (T-160/08 P, EU:T:2010:294, t. 67.); od 23. rujna 2009., Neophytou/Komisija (F-22/05 RENV, EU:F:2009:120, t. 56.); od 13. travnja 2011., Vakalis/Komisija (F-38/10, EU:F:2011:43, t. 28., 38. i 40.); i od 16. rujna 2013., Wurster/EIGE (F-20/12 i F-43/12, EU:F:2013:129, t. 84.)

¹⁴ Presuda od 16. rujna 2013., Wurster/EIGE (F-20/12 i F-43/12, EU:F:2013:129, t. 84.)

¹⁵ Razlog zbog kojeg su te opće provedbene odredbe proglašene vremenski neprimjenjivima bio je taj što su predviđale da se ne primjenjuju retroaktivno, već od prvog dana nakon njihova usvajanja. Osim toga, tužiteljčina situacija potpuno je uspostavljena prije usvajanja općih provedbenih odredbi, s obzirom na to da je još u trenutku kada je zaposlena ispunjavala sve uvjete dotičnog radnog mjesta, a probni rad utjecao je samo na trajanje njezina ugovora (presuda od 16. rujna 2013., Wurster/EIGE, F-20/12 i F-43/12, EU:F:2013:129, t. 93. do 97.).

¹⁶ Presuda od 6. listopada 2015., Komisija/Andersen (C-303/13 P, EU:C:2015:647, t. 49. i 50. i navedena sudska praksa)

30. Nesporno je da odredbe Uredbe 2016/1036 čija se povreda navodi u ovom predmetu¹⁷ sadržavaju materijalna pravila¹⁸. Osim toga, ni u jednoj se odredbi Uredbe 2016/1036 ne navodi da se ta uredba primjenjuje na situacije nastale prije njezina stupanja na snagu.

31. Stoga, iz sudske prakse navedene u točki 29. ovog mišljenja proizlazi da odredbe Uredbe 2016/1036 čija se povreda navodi nisu primjenjive na ovaj predmet.

32. Moj zaključak u prethodnoj točki ne dovode u pitanje presude od 27. ožujka 2019., *Canadian Solar Emea i dr./Vijeće* (C-236/17 P, EU:C:2019:258), od 9. lipnja 2011., *Diputación Foral de Vizcaya/Komisija* (C-465/09 P do C-470/09 P, neobjavljena, EU:C:2011:372) i od 11. prosinca 2008., *Komisija/Freistaat Sachsen* (C-334/07 P, EU:C:2008:709), na temelju kojih Komisija tvrdi da postupovna i materijalna pravila ne treba razlikovati, što znači da se sva nova pravila, čak i ona materijalna, trebaju odmah primjenjivati na situacije koje su nastale prije stupanja tih pravila na snagu.

33. Točno je da je Sud, u presudi od 27. ožujka 2019., *Canadian Solar Emea i dr./Vijeće* (C-236/17 P, EU:C:2019:258, t. 129. do 140.), utvrdio da je Uredba (EU) br. 1168/2012 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹, kojom je produljen tromjesečni rok u kojem je Komisija mogla odlučiti o zahtjevu za odobrenje statusa društva koje posluje u uvjetima tržišnog gospodarstva, bila primjenjiva *ratione temporis* iako je stupila na snagu *nakon* što je tromjesečni rok istekao u tom konkretnom slučaju, a da Komisija nije odlučila o zahtjevu kineskih proizvođača izvoznika²⁰. Međutim, situacija u ovom predmetu razlikuje se od situacije o kojoj je bila riječ u toj presudi. Kao prvo, za razliku od Uredbe 2016/1036, Uredba br. 1168/2012 sadržava prijelazne odredbe. Ona izričito predviđa da se primjenjuje „na sve [...] tekuće ispitne postupke od 15. prosinca 2012.”²¹ – datuma na koji je ispitni postupak u tom predmetu još bio u tijeku. Kao drugo, Uredbu br. 1168/2012, u dijelu u kojem je njome produljen prethodno navedeni tromjesečni rok, moguće je smatrati postupovnim pravilom. Ona se kao takva, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 29. ovog mišljenja, treba odmah primjenjivati na postojeće situacije. U skladu s time, na temelju točaka 135. i 136. te presude, u kojima Sud navodi da je situacija kineskih proizvođača izvoznika potpuno utvrđena tek nakon stupanja na snagu uredbe kojom im je nametnuta antidampinška pristojba, nije moguće tvrditi, kako Komisija u bitnome čini, da su za uvođenje antidampinških pristojbi mjerodavna bilo koja pravila koja su na snazi na datum uvođenja tih pristojbi.

34. Točno je i da je Sud, u presudi od 9. lipnja 2011., *Diputación Foral de Vizcaya/Komisija* (C-465/09 P do C-470/09 P, neobjavljena, EU:C:2011:372, t. 121. do 129.), utvrdio da su Smjernice o nacionalnim regionalnim potporama²² bile primjenjive *ratione temporis* iako su na snagu stupile *nakon* usvajanja planirane potpore²³. Međutim, te su smjernice izričito predviđale da se primjenjuju na neprijavljene potpore koje su provedene prije usvajanja tih smjernica – što je bio slučaj s mjerama potpore koje su se razmatrale u toj presudi. U skladu s time, situacija u

¹⁷ To jest članak 2. stavak 7. točke (a) i (c), članak 2. stavak 10., članak 3. stavci 2., 3. i 5., članak 6. stavak 8. i članak 9. stavak 4. te uredbe

¹⁸ S obzirom na to da, prema mojem mišljenju, četvrti dio trećeg žalbenog razloga nije dopušten u dijelu u kojem se njime navodi povreda članka 20. stavaka 2. i 4. te uredbe (vidjeti točku 127. ovog mišljenja)

¹⁹ Uredba od 12. prosinca 2012. o izmjeni Uredbe br. 1225/2009 (SL 2012., L 344, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 118., str. 277.)

²⁰ Uredba br. 1168/2012 ipak je stupila na snagu prije usvajanja uredbe kojom su u tom predmetu uvedene antidampinške mjere.

²¹ Članak 2. Uredbe br. 1168/2012

²² SL 1998., C 74, str. 9.

²³ One su ipak stupile na snagu prije donošenja odluka u kojima je Komisija odnosne mjere potpore proglasila nespojivima s unutarnjim tržištem.

ovom predmetu razlikuje se od situacije o kojoj je bila riječ u toj presudi, s obzirom na to da Uredba 2016/1036, za razliku od smjernica o kojima je bila riječ u toj presudi, ne sadržava prijelazne odredbe.

35. Naposljetku, točno je da je Sud, u presudi od 11. prosinca 2008., Komisija/Freistaat Sachsen (C-334/07 P, EU:C:2008:709, t. 43. do 59.), utvrdio da je Uredba (EZ) br. 70/2001²⁴ bila primjenjiva *ratione temporis* iako je usvojena *nakon* prijave odnosno potpore²⁵. Međutim, naglašavam da se Sud prilikom donošenja tog utvrđenja vodio, u točkama 52. i 53. te presude, činjenicom da prijava planirane potpore ne dovodi do potpunog utvrđenja situacije jer je ona namijenjena isključivo tomu da Komisiji omogući provedbu preventivne kontrole državne potpore. Očito je da u području antidampinškog prava ne postoji obveza prijave. U skladu s time, na temelju te presude nije moguće tvrditi, kako Komisija čini, da su za uvođenje antidampinških pristojbi mjerodavna materijalna pravila koja su na snazi u trenutku uvođenja tih pristojbi.

36. U svakom slučaju, naglašavam da, čak i ako bi se Sud složio s Komisijom da se materijalna pravila prava Unije odmah primjenjuju na situacije koje su nastale prije stupanja tih pravila na snagu, to ne znači da je Uredba 2016/1036 primjenjiva *ratione temporis* na ovaj predmet.

37. To je zato što, prema mojem mišljenju, za situaciju u ovom predmetu nije moguće smatrati da je „nastala” prije datuma stupanja Uredbe 2016/1036 na snagu. Naime, prilikom utvrđivanja jesu li uvjeti za uvođenje antidampinške pristojbe bili ispunjeni promatralo se razdoblje do 31. ožujka 2015.²⁶ Dakle, činjenično stanje nastalo je prije stupanja Uredbe 2016/1036 na snagu. Osim toga, utvrđivanje tih činjenica dovršeno je prije nego što je ta uredba stupila na snagu, s obzirom na to da su i konačna objava bitnih činjenica i elemenata na temelju kojih se htjelo preporučiti uvođenje konačnih mjera i podnošenje očitovanja o toj objavi i saslušanje prethodili stupanju Uredbe 2016/1036 na snagu²⁷. Drugim riječima, činjenice su potpuno uspostavljene prije nego što je Uredba 2016/1036 stupila na snagu.

38. Pristup iz točke 37. ovog mišljenja u skladu je sa sudskom praksom Suda prema kojoj poštovanje načelâ o vremenskoj primjeni propisa i načelâ pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja traži da se primijene materijalna pravila koja su na snazi *u vrijeme nastanka činjenica o kojima je riječ* iako ta pravila više nisu na snazi na dan kada institucija Unije usvaja akt²⁸.

39. Taj je pristup u skladu i sa sudskom praksom Općeg suda prema kojoj se na danu situaciju – ako su činjenice koje su predmet antidampinškog ispitnog postupka nastale prije stupanja Uredbe 2016/1036 na snagu, ali su antidampinške mjere uvedene nakon njezina stupanja na snagu – primjenjuju postupovna pravila Uredbe 2016/1036 i materijalna pravila Uredbe br. 1225/2009²⁹.

40. Zaključujem da Uredba 2016/1036 nije primjenjiva *ratione temporis* na ovaj predmet te da je Opći sud pogriješio istaknuvši, u točki 1. pobijane presude, tu uredbu kao primjenjivu uredbu.

²⁴ Uredba od 12. siječnja 2001. o primjeni članaka 87. i 88. Ugovora o EZ-u na državne potpore malim i srednjim poduzećima (SL 2001., L 10, str. 33.) [neslužbeni prijevod]

²⁵ Uredba br. 1370/2007 ipak je stupila snagu prije donošenja odluke kojom je Komisija potporu proglasila djelomično spojivom s unutarnjim tržištem.

²⁶ U okviru ispitnog postupka i utvrđivanja štete promatralo se razdoblje do 31. ožujka 2015. (vidjeti uvodnu izjavu 3. sporne uredbe).

²⁷ Konačna objava izvršena je 2. lipnja 2016., očitovanja su podnesena 13. lipnja 2016., a saslušanje je održano 5. srpnja 2016. (vidjeti točke 7. do 9. pobijane presude).

²⁸ Presuda od 14. lipnja 2016., Komisija/McBride i dr. (C-361/14 P, EU:C:2016:434, t. 40.). Vidjeti također presude od 15. ožujka 2018., Deichmann (C-256/16, EU:C:2018:187, t. 76.) i od 19. lipnja 2019., C & J Clark International (C-612/16, neobjavljenu, EU:C:2019:508, t. 54.).

²⁹ Presuda od 20. rujna 2019., Jinan Meide Casting/Komisija (T-650/17, EU:T:2019:644, t. 41. i 42.). Vidjeti također presudu od 19. rujna 2019., Zhejiang India Pipeline Industry/Komisija (T-228/17, EU:T:2019:619, t. 2.).

41. Međutim, podsjećam na to da prethodna tvrdnja, kako je navedeno u točki 21. ovog mišljenja, nema utjecaj na ishod ovog predmeta jer su odredbe Uredbe br. 1225/2009 čija se povreda navodi u ovom predmetu istovjetne odredbama Uredbe 2016/1036.

42. Unatoč tomu, u okviru svoje analize drugog, trećeg i četvrtog žalbenog razloga upućivat ću na Uredbu br. 1225/2009, a ne na Uredbu 2016/1036.

B. Drugi žalbeni razlog

1. Argumenti stranaka

43. Društvo Changmao Biochemical Engineering svojim drugim žalbenim razlogom ističe da je Opći sud iskrivio činjenice i počinio pogrešku koja se tiče prava utvrdivši da Komisija nije povrijedila članak 2. stavak 7. točku (a) i članak 6. stavak 8. Uredbe 2016/1036, kao ni načelo dobre uprave ili svoju obvezu postupanja s dužnom pažnjom, time što od japanskog proizvođača izvoznika nije zatražila ni ocijenila detaljan popis njegovih izvoznih transakcija. Drugi žalbeni razlog podijeljen je na tri dijela.

44. Društvo Changmao Biochemical Engineering prvim dijelom drugog žalbenog razloga navodi da je Opći sud pogriješio utvrdivši, u točkama 113., 115., 116., 128. i 129. pobijane presude, da Komisija nije povrijedila članak 2. stavak 7. točku (a) Uredbe 2016/1036 ili načelo dobre uprave, kao ni svoju obvezu postupanja s dužnom pažnjom, utvrdivši uobičajenu vrijednost na temelju podataka dobivenih od Unijine industrije iako nije od japanskog proizvođača izvoznika zatražila podatke o svakoj pojedinoj izveznoj prodaji koju je izvršio. Prema mišljenju društva Changmao Biochemical Engineering, iz članka 2. stavka 7. točke (a) Uredbe 2016/1036 proizlazi da se, u slučaju uvoza iz zemalja bez tržišnog gospodarstva, uobičajena vrijednost može na temelju podataka Unijine industrije utvrditi samo ako domaća cijena u analognoj zemlji i izvozna cijena iz te zemlje nisu pouzdane. Međutim, u ovom se predmetu ne može isključiti da su određene izvozne transakcije japanskog proizvođača izvoznika bile profitabilne te stoga pouzdane, s obzirom na to da je Komisija na raspolaganju imala samo opće podatke o izvoznim prodajama tog proizvođača izvoznika, a ne i podatke o svakoj pojedinoj transakciji. U skladu s time, Opći je sud iskrivio činjenice utvrdivši, u točki 113. pobijane presude, da je taj proizvođač izvoznik ostvario gubitak na *svim* svojim izvoznim prodajama. Iz toga proizlazi da Komisija nije mogla uobičajenu vrijednost utvrditi na temelju podataka Unijine industrije.

45. Društvo Changmao Biochemical Engineering drugim dijelom drugog žalbenog razloga navodi da je Opći sud pogriješio utvrdivši, u točkama 125. i 126. pobijane presude, da Komisija, time što od japanskog proizvođača izvoznika nije zatražila podatke o pojedinim transakcijama koje je izvršio niti ih je ocijenila, nije povrijedila svoju obvezu na temelju članka 6. stavka 8. Uredbe 2016/1036 da, „u mjeri u kojoj je moguće, ispita [...] točnost podataka” koje su dostavile zainteresirane stranke.

46. Društvo Changmao Biochemical Engineering trećim dijelom drugog žalbenog razloga ističe da je Opći sud pogriješio utvrdivši, u točkama 117. i 118. pobijane presude, da je na tužitelju bilo da dokaže da bi dampinška marža bila manja od marže štete da su izvozne prodaje japanskog proizvođača izvoznika uzete u obzir. Umjesto toga, na Komisiji je da po službenoj dužnosti ispita sve dostupne podatke.

47. Komisija ističe da je drugi žalbeni razlog u cijelosti bespredmetan zato što se njime ne osporava utvrđenje Općeg suda u točkama 112. i 114. pobijane presude da podaci koje je pružio japanski proizvođač izvoznik nisu bili pouzdani niti je u njemu objašnjeno zašto dodatni podaci koji bi se od tog proizvođača izvoznika zatražili ne bi imali iste nedostatke.

48. Podredno, Komisija navodi da treći dio drugog žalbenog razloga, kako je sažet u točki 46. ovog mišljenja, nije osnovan te da su, posljedično, prvi i drugi dio tog razloga, kako su sažeti u točkama 44. i 45. ovog mišljenja, bespredmetni.

49. Podredno i tomu, Komisija tvrdi da su prvi i drugi dio drugog žalbenog razloga, kako su sažeti u točkama 44. i 45. ovog mišljenja, ili bespredmetni (prvi dio, u dijelu u kojem se njime navodi iskrivljavanje činjenica u točki 113. pobijane presude) ili nedopušteni (drugi dio) te da su u svakom slučaju neosnovani.

2. Ocjena

50. Društvo Changmao Biochemical Engineering svojim drugim žalbenim razlogom ističe da je Opći sud pogriješio utvrdivši da Komisija nije povrijedila članak 2. stavak 7. podstavak (a) Uredbe br. 1225/2009, načelo dobre uprave niti svoju obvezu postupanja s dužnom pažnjom time što je uobičajenu vrijednost odredila upotrijebivši podatke Unijine industrije iako nije od japanskog proizvođača izvoznika zatražila da joj dostavi podatke o svakoj pojedinoj transakciji u pogledu njegovih izvoznih prodaja.

51. Kako je objašnjeno u točkama 44. do 46. ovog mišljenja, drugi žalbeni razlog podijeljen je na tri dijela. U prvom se dijelu, kojim se osporavaju točke 113., 115., 116., 128. i 129. pobijane presude, navodi povreda članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009, načela dobre uprave i Komisijine obveze postupanja s dužnom pažnjom. U drugom se dijelu, kojim se osporavaju točke 125. i 126. pobijane presude, navodi povreda članka 6. stavka 8. te uredbe. U trećem dijelu, kojim se osporavaju točke 117. i 118. pobijane presude, društvo Changmao Biochemical Engineering tvrdi da je Opći sud pogriješio utvrdivši da je na tužitelju bilo da dokaže da bi dampinška marža bila manja od marže štete da su izvozne prodaje japanskog proizvođača izvoznika uzete u obzir.

a) Dopuštenost

52. Komisija osporava dopuštenost drugog dijela drugog žalbenog razloga tvrdeći da ono što se u njemu navodi nije istaknuto u prvostupanjskom postupku.

53. Društvo Changmao Biochemical Engineering tvrdilo je pred Općim sudom da je Komisija, time što je uobičajenu vrijednost odredila na temelju podataka Unijine industrije, povrijedila članak 2. stavak 7. podstavak (a) Uredbe br. 1225/2009 i svoju obvezu postupanja s dužnom pažnjom. Ono nije tvrdilo da je Komisija time povrijedila članak 6. stavak 8. te uredbe. Potonja odredba se zapravo ni ne spominje u pisanim očitovanjima koja je društvo Changmao Biochemical Engineering podnijelo Općem sudu.

54. Osim toga, na članak 6. stavak 8. Uredbe br. 1225/2009 ne upućuje se u točkama 102. do 130. pobijane presude, u kojima je Opći sud razmatrao i odbio tužbeni razlog izložen u točki 53. ovog mišljenja. Osobito, na tu se odredbu ne upućuje u točkama 125. i 126. te presude, koje se osporavaju drugim dijelom drugog žalbenog razloga.

55. U skladu s time, smatram da drugi dio drugog žalbenog razloga nije dopušten.

b) Meritum

56. Prije razmatranja prvog dijela drugog žalbenog razloga razmatrat ću treći dio tog razloga.

1) Treći dio drugog žalbenog razloga

57. Za početak valja istaknuti to da pravilo „manjeg iznosa” predviđeno u članku 9. stavku 4. zadnjoj rečenici Uredbe br. 1225/2009 nalaže da „[i]znos antidampinške pristojbe ne prelazi utvrđeni iznos utvrđene dampinške marže, a manji je od marže ako je taj manji iznos dostatan za uklanjanje štete za proizvodnju [Unije]”. Dakle, za izračunavanje stope antidampinške pristojbe koristi se marža štete ako je dampinška marža veća od marže štete. U ovom predmetu, antidampinška pristojba je društvu Changmao Biochemical Engineering određena na razini marže štete (55,4 %) jer je potonja bila manja od dampinške marže (124 %) ³⁰.

58. Opći se sud prilikom odbijanja argumenta društva Changmao Biochemical Engineering da je uobičajenu vrijednost trebalo odrediti na temelju izvoznih cijena japanskog proizvođača izvoznika, a ne na temelju podataka Unijine industrije, pozvao, u točkama 117. i 118. pobijane presude, na činjenicu da društvo Changmao Biochemical Engineering nije dokazalo da bi dampinška marža, da je uobičajena vrijednost izračunana na način koji je ono predlagalo, bila manja od marže štete te da bi mu se antidampinška pristojba stoga odredila na temelju dampinške marže.

59. Kako je navedeno u točki 51. ovog mišljenja, društvo Changmao Biochemical Engineering trećim dijelom svojeg drugog žalbenog razloga navodi da točke 117. i 118. pobijane presude sadržavaju pogrešku koja se tiče prava.

60. Kako Komisija tvrdi, ako Sud utvrdi da te točke ne sadržavaju pogrešku koja se tiče prava, prvi dio drugog žalbenog razloga morat će se odbiti kao bespredmetan. Naime, ako Sud utvrdi da je društvo Changmao Biochemical Engineering moralo dokazati da bi dampinška marža bila manja od marže štete da je uobičajena vrijednost izračunana na temelju izvoznih cijena japanskog proizvođača izvoznika, što društvo Changmao Biochemical Engineering nesporno nije učinilo, neće biti relevantno je li se uobičajena vrijednost mogla na taj način odrediti, a da se ne povrijedi članak 2. stavak 7. podstavak (a) Uredbe br. 1225/2009, načelo dobre uprave i Komisijinu obvezu postupanja s dužnom pažnjom. To je razlog zbog kojeg ću, kako je navedeno u točki 56. ovog mišljenja, treći dio drugog žalbenog razloga razmatrati prije prvog dijela tog razloga.

61. Smatram da je treći dio drugog žalbenog razloga osnovan, ali da se ipak mora odbiti kao bespredmetan.

62. Prema mojem mišljenju, u slučajevima u kojima je antidampinška pristojba utvrđena na temelju marže štete, proizvođač kojemu je antidampinška pristojba nametnuta može osporavati način na koji je dampinška marža izračunana iako nije dokazao da bi ona, da je izračunana na način na koji je on to predlagao, bila manja od marže štete te da bi mu se antidampinška pristojba

³⁰ Uvodna izjava 131. sporne uredbe

stoga odredila na temelju dampinške marže. U skladu s time, smatram da točka 118. pobijane presude sadržava pogrešku koja se tiče prava te da je treći dio drugog žalbenog razloga osnovan zbog razloga izloženih u nastavku.

63. Kao prvo, točno je da su tužitelji u nekim predmetima, kako bi osporavali način na koji je dampinška marža izračunana, morali dokazati da bi dampinška marža bila manja od marže štete da je izračunana na način na koji su ti tužitelji predlagali.

64. U tom pogledu treba uputiti na presudu od 5. listopada 1988., Brother Industries/Vijeće (250/85, EU:C:1988:464, t. 24.). Sud je u toj presudi odbio tužbeni razlog kojim se u bitnome navodilo da je prilikom izračunavanja dampinške marže počinjena pogreška zbog toga što je (i.) antidampinška pristojba utvrđena na temelju marže štete od 21 %, a (ii.) dampinška marža iznosila je 33,6 %, što je značilo da (iii.) navodna pogreška, koja je dovela do smanjenja dampinške marže u iznosu od 1,5 %, „nije utjecala na visinu antidampinške pristojbe”.

65. Uputiti treba i na presudu od 10. ožujka 2009., Interpipe Niko Tube i Interpipe NTRP/Vijeće (T-249/06, EU:T:2009:62, t. 111.). Opći sud je u toj presudi tužbeni razlog kojim se navodilo da je prilikom izračunavanja marže štete počinjena pogreška (koja se u bitnome sastojala u činjenici da Komisija nije uzela u obzir prodajne transakcije koje su Unijini proizvođači izvršili prema povezanim društvima) odbio utvrdivši da: (i.) antidampinške su pristojbe koje su tužiteljima nametnute određene na temelju dampinške marže od 25,7 %, a ne na temelju marže štete od 57 %³¹; (ii.) navodnom je pogreškom prilikom izračunavanja marže štete bilo obuhvaćeno najviše 10 % ukupne prodaje Unijine industrije; zbog čega je (iii.) bilo potrebno da prodajne cijene koje su naplaćivala društva povezana s Unijinim proizvođačima budu potpuno nerazmjerne u odnosu na ostale prodaje koje su uzete u obzir prilikom izračunavanja marže štete da bi ta marža bila manja od dampinške marže. Sud u tom utvrđenju nije vidio pogrešku koja se tiče prava. Nadalje, utvrdio je da se, posljedično, ostale tužbene razloge kojima se osporavalo utvrđenje štete moralo proglasiti bespredmetnima³².

66. Slično tomu, Opći je sud u presudi od 4. ožujka 2010., Foshan City Nanhai Golden Step Industrial/ Vijeće (T-410/06, EU:T:2010:70, t. 94. do 98.), kao bespredmetan odbio tužbeni razlog kojim se navodilo da je prilikom izračunavanja marže sniženja ciljnih cijena od 66 % počinjena pogreška, zbog toga što bi, da te pogreške nije bilo, marža sniženja ciljnih cijena bila ili 20,5 % (prema mišljenju Vijeća) ili 17,3 % (prema tužiteljevu mišljenju) te stoga svejedno veća od dampinške marže od 9,7 %, na temelju koje je određena antidampinška pristojba koja je nametnuta tužitelju³³.

67. Međutim, ističem da je u presudama od 5. listopada 1988., Brother Industries/Vijeće (250/85, EU:C:1988:464), i od 10. ožujka 2009., Interpipe Niko Tube i Interpipe NTRP/Vijeće (T-249/06, EU:T:2009:62), iako ne u presudi od 4. ožujka 2010., Foshan City Nanhai Golden Step Industrial/Vijeće (T-410/06, EU:T:2010:70) bilo jasno da marža štete – da prilikom njezina izračunavanja nije počinjena navodna pogreška – *ne* bi bila manja od dampinške marže (odnosno

³¹ Dakle, situacija o kojoj je bila riječ u presudi od 10. ožujka 2009., Interpipe Niko Tube i Interpipe NTRP/Vijeće (T-249/06, EU:T:2009:62), suprotna je onoj o kojoj je riječ u ovom predmetu (u kojem je antidampinška pristojba utvrđena na temelju marže štete, a ne na temelju dampinške marže).

³² Presuda od 16. veljače 2012., Vijeće/Interpipe Niko Tube i Interpipe NTRP (C-191/09 P i C-200/09 P, EU:C:2012:78, t. 153. do 158.). Vidjeti također mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u spojenim predmetima Vijeće/Interpipe Niko Tube i Interpipe NTRP (C-191/09 P i C-200/09 P, EU:C:2011:245, t. 254., 277. i 278.).

³³ Uputiti treba i na presudu od 21. ožujka 2012., Fiskeri og Havbruksnæringens Landsforening i dr./Vijeće (T-115/06, neobjavljena, EU:T:2012:136, t. 35., 36. i 45. do 47.).

da dampinška marža, da prilikom njezina izračunavanja nije počinjena pogreška, *ne* bi bila manja od marže štete). Naime, u prvim dvjema od navedenih presuda navodna je pogreška bila mala i/ili je razlika između dampinške marže i marže štete bila značajna.

68. Kao drugo, točno je da je Sud, u presudi od 14. ožujka 1990., *Nashua Corporation i dr./Komisija i Vijeće* (C-133/87 i C-150/87, EU:C:1990:115, t. 38.), na koju se Opći sud pozvao u točki 118. pobijane presude, odbio tužbeni razlog kojim se navodilo da je Vijeće pogriješilo time što je antidampinšku pristojbu izračunalo isključivo na temelju štete koju su uzrokovale prodajne transakcije japanskih proizvođača, ne uzevši pritom u obzir štetu koju su izazvale prodajne transakcije japanskih proizvođača izvorne opreme (*original equipment manufacturers* (u daljnjem tekstu: OEM-ovi)). Taj je tužbeni razlog odbijen zato što tužitelj, japanski proizvođač Ricoh, „nije dokazao da je [pristup Vijeća, koji se sastojao u isključivanju prodajnih transakcija OEM-ova], utjecao na visinu uvedene antidampinške pristojbe niti kolika bi ta visina bila da su u obzir uzete i prodajne transakcije OEM-ova”.

69. Međutim, ističem da je antidampinška pristojba u presudi navedenoj u točki 68. ovog mišljenja određena na temelju marže štete³⁴ te da je tužitelj osporavao upravo utvrđenje štete. U skladu s time, Sud je od tužitelja zahtijevao da dokaže da bi antidampinška pristojba bila manja da navodna pogreška nije počinjena, a ne da dokaže da bi se tu pristojbu, da dotične pogreške nije bilo, odredilo na temelju dampinške marže umjesto na temelju marže štete.

70. Kao treće, naglašavam da postoje brojni primjeri situacija u kojima su sudovi Unije razmatrali tužbene razloge kojima se navodila pogreška prilikom izračunavanja dampinške marže iako tužitelj nije dokazao da bi dampinška marža bila manja od marže štete da navodna pogreška nije počinjena. Uputiti treba, primjerice, na presudu od 15. rujna 2016., *PT Musim Mas/Vijeće* (T-80/14, neobjavljena, EU:T:2016:504). Iako je antidampinška pristojba koja je nametnuta tužitelju određena na temelju marže štete³⁵, Opći je sud razmotrio tužbeni razlog kojim se navodilo da su Vijeće i Komisija pogriješili izračunavši uobičajenu vrijednost na temelju troškova proizvodnje glavne sirovine koji su proizlazili iz objavljenih međunarodnih cijena, a da nije zahtijevao od tužitelja da dokaže da bi dampinška marža bila manja od marže štete da uobičajena vrijednost nije izračunana na taj način.

71. Kao četvrto, ističem da je Opći sud, u presudi od 2. travnja 2020., *Hansol Paper/Komisija* (T-383/17, neobjavljena, EU:T:2020:139, t. 162. do 169.), utvrdio, upućujući na presudu od 4. ožujka 2010., *Foshan City Nanhai Golden Step Industrial/Vijeće* (T-410/06, EU:T:2010:70, t. 94.), koja je navedena u točki 66. ovog mišljenja, da je tužbeni razlog kojim se osporavao način izračunavanja marže štete bio dopušten iako tužitelj nije precizno naveo koliko bi marža štete bila manja od dampinške marže da navodna pogreška nije počinjena. Prema mišljenju Općeg suda, tužitelj je tim tužbenim razlogom u općenitijem smislu dovodio u pitanje utvrđenje o postojanju štete i uzročne veze, što su bili bitni preduvjeti za uvođenje antidampinške pristojbe te čija je pogrešna ocjena stoga „mogla dovesti do poništenja pobijane provedbene uredbe, a da se nije [...] moralo odgovoriti na pitanje je li marža štete bila manja od dampinške marže”³⁶.

³⁴ Vidjeti uvodne izjave 27., 107. i 114. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 535/87 od 23. veljače 1987. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe na uvoz uređaja za fotokopiranje na običnom papiru podrijetlom iz Japana (SL 1987., L 54, str. 12.) [neslužbeni prijevod]

³⁵ Uvodna izjava 215. Provedbene uredbe Vijeća (EU) br. 1194/2013 od 19. studenoga 2013. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe i konačnoj naplati privremene pristojbe uvedene na uvoz biodizela podrijetlom iz Argentine i Indonezije (SL 2013., L 315, str. 2.)

³⁶ Presuda od 2. travnja 2020., *Hansol Paper/Komisija* (T-383/17, neobjavljena, EU:T:2020:139, t. 168.). Moje isticanje

72. Kao peto, naglašavam da bi se, kako društvo Changmao Biochemical Engineering tvrdi, obvezivanjem proizvođača izvoznika kojima su antidampinške pristojbe nametnute da dokažu da bi dampinška marža bila manja od marže štete da navodna pogreška nije počinjena prilikom izračuna dampinške marže tim proizvođačima izvoznicima nametnuo težak teret dokazivanja koji oni, s obzirom na složenost izračuna koje je potrebno provesti, možda ne bi mogli zadovoljiti. To vrijedi čak i ako bi proizvođači izvoznici morali dokazati samo da je dampinška marža *mogla* biti manja od marže štete da navodna pogreška nije počinjena³⁷, s obzirom na težinu određivanja uvjeta odnosno okolnosti u kojima bi to bio slučaj.

73. Zaključujem da je Opći sud pogriješio utvrdivši, u točki 118. pobijane presude, da je društvo Changmao Biochemical Engineering snosilo teret dokazivanja da bi dampinška marža bila manja od marže štete da je prvonavedena izračunana na način koji je ono predlagalo. U skladu s time, treći dio drugog žalbenog razloga je osnovan.

74. Međutim, kako je navedeno u točki 68. ovog mišljenja, treći dio drugog žalbenog razloga svejedno se mora odbiti kao bespredmetan. Razlog tomu je činjenica da se Opći sud, kako bi odbio drugi tužbeni razlog koji je pred njime istaknut, nije vodio samo činjenicom da društvo Changmao Biochemical Engineering nije dokazalo da bi dampinška marža bila manja od marže štete da je uobičajena vrijednost izračunana na način koji je ono predlagalo. Opći sud se usto vodio, u točkama 111. do 116. pobijane presude, činjenicom da podaci koji su bili dostupni u trenutku odabira nisu bili pouzdani te je bilo vjerojatno da će dovesti do neodgovarajućeg i nerazumnog odabira analogne zemlje.

2) Prvi dio drugog žalbenog razloga

75. Društvo Changmao Biochemical Engineering prvim dijelom svojeg drugog žalbenog razloga ističe da je Komisija povrijedila članak 2. stavak 7. podstavak (a) Uredbe br. 1225/2009, načelo dobre uprave i svoju obvezu postupanja s dužnom pažnjom time što je uobičajenu vrijednost utvrdila na temelju podataka Unijine industrije, iako od japanskog proizvođača izvoznika nije zatražila da joj dostavi podatke o svakoj pojedinoj izвозnoj transakciji u pogledu svojih izvoznih prodaja.

76. Mišljenja sam da prvi dio drugog žalbenog razloga nije osnovan.

77. Kad je riječ, kao prvo, o povredi članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009, ističem da prva alineja te odredbe predviđa, odstupajući od pravila sadržanih u članku 2. stavcima 1. do 6. te uredbe, da se, u slučaju uvoza iz trećih zemalja bez tržišnog gospodarstva, uobičajena vrijednost načelno mora odrediti na temelju cijene ili izračunane vrijednosti u trećoj zemlji tržišnog gospodarstva, to jest uporabom metode analogne zemlje.

78. Međutim, u skladu sa sudskom praksom, Komisija za potrebe određivanja uobičajene vrijednosti proizvoda koji ne potječu iz zemalja bez tržišnog gospodarstva može odbiti primjenu općeg pravila predviđenog u članku 2. stavku 7. podstavku (a) Uredbe br. 1225/2009 i upotrijebiti neku drugu razumnu osnovu, samo ako to opće pravilo nije moguće primijeniti³⁸.

³⁷ Vidjeti u tom pogledu točku 194. presude od 10. travnja 2019., Jindal Saw i Jindal Saw Italia/Komisija (T-301/16, EU:T:2019:234), u kojoj je Opći sud utvrdio da se „ne može [...] isključiti da bi u slučaju da je sniženje cijene bilo ispravno izračunano, marža štete za Unijinu industriju bila utvrđena na razini nižoj od razine dampinške marže” (moje isticanje).

³⁸ Presuda od 22. ožujka 2012., GLS (C-338/10, EU:C:2012:158, t. 26.)

79. U ovom predmetu, uobičajena vrijednost je u Privremenoj uredbi izračunana na temelju podataka koje je pružio proizvođač suradnik iz treće zemlje tržišnog gospodarstva (Japana) (u daljnjem tekstu: japanski proizvođač). Taj proizvođač bilo je društvo Ajinomoto Co., Japan³⁹. Naime, svjetska proizvodnja aspartama bila je koncentrirana u nekolicini zemalja, to jest u Kini, Francuskoj, Japanu i Južnoj Koreji i dok je jedini poznati proizvođač iz Južne Koreje odbio surađivati, japanski je proizvođač na to pristao⁴⁰.

80. Međutim, uobičajena vrijednost je u spornoj uredbi izračunana na „drugoj razumnoj osnovi” u smislu članka 2. stavka 7. podstavka (a) prve alineje Uredbe br. 1225/2009. Tu su osnovu činile cijene jedinog Unijina proizvođača istovjetnog proizvoda na tržištu Unije, a to je bilo društvo Ajinomoto Sweeteners Europe SAS, sada Hyet Sweet, koje je bilo društvo kći japanskog proizvođača⁴¹. Razlozi zbog kojih je Komisija u spornoj uredbi odlučila ne upotrijebiti podatke koje je pružio japanski proizvođač bili su sljedeći: (i.) taj proizvođač bio je jedini proizvođač koji je bio aktivan na japanskom tržištu, gdje se natjecao s uvozom iz Kine i Koreje; i, (ii.) još važnije, profitne marže japanskog proizvođača uvelike su se razlikovale ovisno o vrstama i veličinama kupaca, pri čemu tijekom ispitnog postupka nije utvrđen nijedan razuman razlog za veliku razliku između profitnih marži⁴².

81. Opći je sud u točkama 105. do 116. pobijane presude utvrdio da Komisija nije povrijedila članak 2. stavak 7. podstavak (a) Uredbe br. 1225/2009 time što je uobičajenu vrijednost izračunala na temelju cijena jedinog Unijina proizvođača na tržištu Unije. Prema mišljenju Općeg suda, razlog tomu je taj što: (i.) podaci koje je pružio japanski proizvođač nisu bili pouzdani zbog velikih i neopravdanih razlika između profitnih marži tog proizvođača; (ii.) da su, kako pokazuje tablica 15. odgovora koji je japanski proizvođač dao na Komisijina pitanja, sve izvozne prodaje japanskog proizvođača ostvarivale gubitke, dok su sve njegove domaće prodaje bile visoko profitabilne; te (iii.) da su zainteresirane stranke izrazile dvojbe u pogledu odabira Japana kao analogne zemlje.

82. Društvo Changmao Biochemical Engineering tvrdi da je Komisija od japanskog proizvođača zatražila da pruži podatke o svakoj pojedinoj domaćoj prodajnoj transakciji, ali ne i o izvoznim prodajama. U skladu s time, prema mišljenju društva Changmao Biochemical Engineering, ne može se isključiti da su neke izvozne prodaje tog proizvođača bile profitabilne. Iz toga proizlazi da Komisija nije dokazala da su podaci koje je pružio japanski proizvođač bili nepouzdana te da ih nije bilo moguće upotrijebiti za izračunavanje uobičajene vrijednosti. Društvo Changmao Biochemical Engineering zaključuje da je Komisija, time što je uobičajenu vrijednost izračunala na temelju podataka Unijine industrije, a ne na temelju izvoznih cijena japanskog proizvođača, povrijedila članak 2. stavak 7. podstavak (a) Uredbe br. 1225/2009 te da točke 113., 115. i 116. pobijane presude sadržavaju pogrešku koja se tiče prava.

83. U skladu s time, društvo Changmao Biochemical Engineering ne osporava da, kako je objašnjeno u točkama 77. i 78. ovog mišljenja, metoda određivanja uobičajene vrijednosti na temelju cijena u Uniji čini alternativnu metodu koju je moguće upotrijebiti samo ako nije moguće upotrijebiti glavnu metodu. Ono zapravo osporava utvrđenje Općeg suda da u ovom predmetu nije bilo moguće upotrijebiti podatke japanskog proizvođača (te da se uobičajena vrijednost stoga nije mogla odrediti na temelju tih podataka).

³⁹ Vidjeti uvodnu izjavu 17. točku (e) i uvodne izjave 45. i 46. Privremene uredbe.

⁴⁰ Vidjeti uvodne izjave 42. do 46. Privremene uredbe. Vidjeti također uvodnu izjavu 29. sporne uredbe.

⁴¹ Vidjeti uvodne izjave 2., 26., 32. i 33. sporne uredbe.

⁴² Vidjeti uvodnu izjavu 31. sporne uredbe.

84. Komisija odgovara da je razlog koji se temelji na povredi članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009 bespredmetan i, u svakom slučaju, neosnovan.

85. Smatram da se razlog koji se temelji na povredi članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009 mora odbiti kao neosnovan, a ne kao bespredmetan. U nastavku ću objasniti zašto se ne slažem s Komisijinim stajalištem da je taj razlog bespredmetan, a potom ću objasniti zašto je neosnovan.

86. Prema Komisijinu mišljenju, razlog koji se temelji na povredi članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009 bespredmetan je zato što, kao prvo, društvo Changmao Biochemical Engineering ne osporava utvrđenje Općeg suda da podaci koje je pružio japanski proizvođač nisu bili pouzdani, kao drugo, ono osporava samo jedan od triju razloga na temelju kojih je Opći sud odbio tužbeni razlog kojim se navodila povreda članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009, to jest osporava razlog iznesen u točki 113. pobijane presude, a ne razloge iznesene u točkama 112. i 114. te presude, i zato što, kao treće, točke 124. do 128. te presude čine dovoljnu potporu utvrđenju Općeg suda da povrede nije bilo.

87. Međutim, kao prvo, točno je da, kako Komisija tvrdi, društvo Changmao Biochemical Engineering ne navodi da podaci koje je pružio japanski proizvođač nisu točni. Međutim, ono ističe da ti podaci nisu potpuni, u smislu da je japanski proizvođač Komisiji pružio zbirne podatke o svojim izvoznim prodajama, a ne podatke o svakoj pojedinoj transakciji u pogledu tih prodaja. Čini mi se, protivno Komisijinoj tvrdnji, da društvo Changmao Biochemical Engineering time osporava pouzdanost podataka koje je pružio japanski proizvođač u smislu članka 2. stavka 7. podstavka (a) druge alineje Uredbe br. 1225/2009.

88. Kao drugo, točno je da, kako Komisija tvrdi, društvo Changmao Biochemical Engineering osporava samo točku 113. pobijane presude, ne i točke 112. i 114. te presude. Međutim, u točkama 112. i 113. nisu izneseni zasebni razlozi zbog kojih je Opći sud zaključio da Komisija nije pogriješila odbivši izračunati uobičajenu vrijednost na temelju podataka koje je pružio japanski proizvođač. U objema točkama upućuje se na neobjašnjene razlike u profitnim maržama japanskog proizvođača. Što se pak tiče točke 114. pobijane presude, u njoj su samo navedeni komentari koje su zainteresirane stranke iznijele tijekom upravnog postupka, pri čemu se ni Komisija ni Opći sud nisu složili s tim komentarima. U skladu s time, protivno Komisijinim tvrdnjama, činjenica da društvo Changmao Biochemical Engineering osporava točku 113. pobijane presude, ali ne točke 112. i 114. te presude, ne znači da je razlog koji se temelji na povredi članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009 bespredmetan.

89. Kao treće, ističem da, protivno Komisijinim tvrdnjama, društvo Changmao Biochemical Engineering osporava točku 128. pobijane presude.

90. Međutim, kako je navedeno u točki 85. ovog mišljenja, slažem se s Komisijom da razlog koji se temelji na povredi članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009 nije osnovan.

91. Kao prvo, to je zato što, prema mojem mišljenju, Komisija nije morala pribaviti podatke o svakoj pojedinoj transakciji u pogledu izvoznih prodaja koje je izvršio japanski proizvođač kako bi zaključila da podaci koje je on pružio nisu bili pouzdani te da bi vjerojatno doveli do neodgovarajućeg i nerazumnog odabira analogne zemlje.

92. Prema članku 2. stavku 7. podstavku (a) drugoj alineji Uredbe br. 1225/2009, odgovarajuća treća zemlja tržišnoga gospodarstva odabire se tako da se „u obzir uzimaju svi pouzdani podaci dostupni u trenutku odabira”.

93. Točno je da je Sud, u presudi od 22. ožujka 2012., GLS (C-338/10, EU:C:2012:158, t. 31. i 32.), utvrdio da pojam „dostupni pouzdani podaci” u smislu članka 2. stavka 7. podstavka (a) druge alineje Uredbe br. 1225/2009 nije ograničen na podatke koje pruže podnositelj pritužbe ili zainteresirane stranke, s obzirom na to da je Komisija obvezna po službenoj dužnosti razmotriti sve dostupne podatke.

94. Međutim, naglašavam da, u skladu sa sudskom praksom, Komisija ima široku diskrecijsku ovlast prilikom procjenjivanja dostupnosti podataka, jer su navedena sredstva ispitivanja fakultativna i to ih je teže primijeniti ako se odnose na podatke o trećim zemljama. U tom smislu, članak 6. stavak 4. Uredbe br. 1225/2009 predviđa da se ispitni postupci u trećim zemljama mogu provesti ako, među ostalim, „dotična poduzeća pristanu”. Osim toga, članak 6. stavak 8. te uredbe propisuje da se točnost podataka ispituje „u mjeri u kojoj je moguće”⁴³.

95. Iako je u ovom predmetu nesporno da Komisija tijekom upravnog postupka nije od japanskog proizvođača zatražila niti dobila podatke o svakoj pojedinoj transakciji u pogledu izvoznih prodaja koje je on izvršio te o profitnim maržama koje je ostvario tim prodajama, ona je ipak na raspolaganju imala zbirne podatke o njegovim izvoznim prodajama. Komisijin zaključak da joj nije bilo potrebno zatražiti podatke o svakoj pojedinoj transakciji u okviru je njezine diskrecijske ovlasti, navedene u točki 94. ovog mišljenja, koju Komisija ima prilikom procjenjivanja pouzdanosti podataka koje već ima u svojem posjedu.

96. Nadalje, situacija o kojoj je riječ u ovom predmetu razlikuje se od one koja se razmatrala u presudi od 22. ožujka 2012., GLS (C-338/10, EU:C:2012:158), u kojoj je Sud utvrdio da su Vijeće i Komisija pogriješili izračunavši uobičajenu vrijednost na temelju cijena u Uniji, s obzirom na to da nisu poduzeli sve što im je obveza postupanja s dužnom pažnjom nalagala kako bi utvrdili je li se uobičajena vrijednost mogla izračunati na temelju cijena u analognoj zemlji. Komisija je u tom predmetu samo poslala jedan upitnik dvama tajlandskim društvima te zaključila da, s obzirom na to da ta društva nisu odgovorila, uobičajenu vrijednost nije bilo moguće odrediti na temelju cijena koje su se naplaćivale u nekoj od trećih zemalja tržišnog gospodarstva. To jest, nije ispitala može li se kao analogna zemlja odabrati ijedna od triju ostalih trećih zemalja tržišnog gospodarstva, čiji je izvoz u Uniju bio znatno veći od izvoza iz Tajlanda⁴⁴. Nasuprot tomu, u ovom se predmetu pred Sudom ne navodi da Komisija nije razmotrila nijednu treću zemlju tržišnog gospodarstva osim Japana⁴⁵.

97. Kao drugo i važnije, društvo Changmao Biochemical Engineering nije dokazalo da Komisijina odluka da uobičajenu vrijednost izračuna na temelju podataka Unijine industrije nije bila utemeljena.

⁴³ Vidjeti, u tom pogledu, presude od 23. rujna 2015., Schroeder/Vijeće i Komisija (T-205/14, EU:T:2015:673, t. 44.); od 23. rujna 2015., Hüpeden/Vijeće i Komisija (T-206/14, neobjavljena, EU:T:2015:672, t. 45.); i od 19. svibnja 2021., China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products i dr./Komisija (T-254/18, EU:T:2021:278, t. 198.) (valja istaknuti da se potonja presuda trenutno pobija).

⁴⁴ Presuda od 22. ožujka 2012., GLS (C-338/10, EU:C:2012:158, t. 33. i 34.)

⁴⁵ Podsjećam da se aspartam proizvodi u nekolicini zemalja, da se kao analogna zemlja mogla odabrati samo još jedna treća zemlja, to jest Južna Koreja, te da je jedini poznati južnokorejski proizvođač odbio surađivati (vidjeti točku 79. ovog mišljenja).

98. Naime, u skladu sa sudskom praksom, tužitelj se u kontekstu prigovora kojim osporava metodu određivanja uobičajene vrijednosti ne može samo pouzdati u metodu određivanja uobičajene vrijednosti koja je različita od one koju je Komisija odabrala, već mora pružiti dovoljno dokaza koji će zaključke na kojima se taj odabir temeljio učiniti neutemeljenima, s obzirom na to da sudovi Unije ne mogu Komisijine zaključke zamijeniti vlastitima⁴⁶.

99. Društvo Changmao Biochemical Engineering u žalbi u ovom predmetu samo navodi da se „ne može isključiti” da su „određene” izvozne transakcije japanskog proizvođača bile profitabilne te da su se stoga mogle upotrijebiti za izračunavanje uobičajene vrijednosti. Društvo Changmao Biochemical Engineering ne tvrdi, a kamoli da je dokazalo, da su sve izvozne transakcije japanskog proizvođača, ili većina njih, bile profitabilne, što bi moglo dovesti u pitanje Komisijinu odluku da uobičajenu vrijednost izračuna na temelju podataka Unijine industrije, a ne na temelju izvoznih cijena japanskog proizvođača. U skladu s time, društvo Changmao Biochemical Engineering nije dokazalo nedostatnu uvjerljivost Komisijina utvrđenja da podaci o izvoznim prodajama japanskog proizvođača nisu bili pouzdani.

100. Zaključujem da se prvi dio drugog žalbenog razloga mora odbiti kao neosnovan u dijelu u kojem se njime navodi povreda članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009.

101. Kao drugo, kada je riječ o povredi Komisijine obveze postupanja s dužnom pažnjom, ističem da, u skladu sa sudskom praksom, članak 2. stavak 7. podstavak (a) druga alineja Uredbe br. 1225/2009 nalaže Komisiji da informacije iz spisa ispita sa svom potrebnom dužnom pažnjom kako bi se moglo smatrati da je uobičajena vrijednost proizvoda o kojem je riječ utvrđena na primjeren i razuman način⁴⁷. U skladu s time, čini mi se da se razlog koji se temelji na povredi Komisijine obveze postupanja s dužnom pažnjom mora odbiti kao neosnovan zbog istih razloga kao onaj koji se temelji na povredi članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009.

102. Kao treće, kada je riječ o povredi načela dobre uprave, ističem da to načelo Komisiji nalaže da sa svom potrebnom dužnom pažnjom i nepristrano ispita pružene dokaze te da u obzir uzme sve relevantne dokaze⁴⁸. U skladu s time, i razlog koji se temelji na povredi načela dobre uprave mora se odbiti kao neosnovan zbog istih razloga kao onaj koji se temelji na povredi članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009.

103. Zaključujem da se prvi dio drugog žalbenog razloga mora odbiti kao neosnovan te da se stoga taj žalbeni razlog mora u cijelosti odbiti.

C. Treći žalbeni razlog

1. Argumenti stranaka

104. Društvo Changmao Biochemical Engineering svojim trećim žalbenim razlogom ističe da je Opći sud, utvrdivši u točkama 141. do 144., 151. do 153. i 155. do 162. pobijane presude da Komisija nije pogriješila odbivši izvršiti prilagodbe koje je ono zahtijevalo za potrebe

⁴⁶ Presuda od 20. rujna 2019., Jinan Meide Casting/Komisija (T-650/17, EU:T:2019:644, t. 191.). Vidjeti također, po analogiji, presude od 11. rujna 2014., Gold East Paper i Gold Huasheng Paper/Vijeće (T-444/11, EU:T:2014:773, t. 62.), i od 15. listopada 2020., Zhejiang Jiuli Hi-Tech Metals/Komisija (T-307/18, neobjavljeni, EU:T:2020:487, t. 241. i 242.) (valja istaknuti da se potonja presuda trenutno pobija).

⁴⁷ Presude od 22. ožujka 2012., GLS (C-338/10, EU:C:2012:158, t. 22.); od 10. rujna 2015., Fliesen-Zentrum Deutschland (C-687/13, EU:C:2015:573, t. 51.); i od 29. srpnja 2019., Shanxi Taigang Stainless Steel/Komisija (C-436/18 P, EU:C:2019:643, t. 31.)

⁴⁸ Presuda od 19. srpnja 2012., Vijeće/Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group (C-337/09 P, EU:C:2012:471, t. 104.)

izračunavanja dampinške marže, iskrivio činjenice i povrijedio sljedeće odredbe: članak 2. stavak 10. Uredbe 2016/1036; članak 2. stavak 4. zadnju rečenicu Sporazuma o primjeni članka VI. Općeg sporazuma o carinama i trgovini 1994. (GATT)⁴⁹ (u daljnjem tekstu: Antidampinški sporazum); članak 20. stavke 2. i 4. Uredbe 2016/1036 i članak 6. stavak 2. Antidampinškog sporazuma, u dijelu u kojem te odredbe društvu Changmao Biochemical Engineering jamče prava obrane; članak 12. stavak 2. podstavke 1. i 2. Antidampinškog sporazuma; članak 6. stavak 4. tog sporazuma; i članak 9. stavak 4. Uredbe 2016/1036; i povrijedio načelo dobre uprave i Komisijinu obvezu postupanja s dužnom pažnjom.

105. Treći žalbeni razlog u bitnome je podijeljen na četiri dijela.

106. Društvo Changmao Biochemical Engineering u prvom dijelu svojeg trećeg žalbenog razloga ističe da je Opći sud iskrivio činjenice utvrdivši, u točkama 141. do 144. pobijane presude, da društvo Changmao Biochemical Engineering nije dokazalo svoju tvrdnju da su Unijin proizvođač i kineski proizvođač imali različite troškove proizvodnje te da je ta razlika utjecala na usporedivost cijena.

107. Društvo Changmao Biochemical Engineering u drugom dijelu svojeg trećeg žalbenog razloga ističe da je Opći sud povrijedio članak 2. stavak 10. Uredbe 2016/1036 utvrdivši, u točkama 151. do 153. pobijane presude, da se zahtjevi za prilagodbu koje podnose kineski proizvođači izvoznici kojima nije odobren status društava koja posluju u uvjetima tržišnog gospodarstva ne mogu odnositi na stvarne troškove u Kini.

108. Društvo Changmao Biochemical Engineering u trećem dijelu svojeg trećeg žalbenog razloga navodi da je Opći sud pogriješio utvrdivši, u točkama 143. i 144. pobijane presude, da je ono snosilo teret dokazivanja da su razlike u čimbenicima navedenima u članku 2. stavku 10. točkama (a) do (j) Uredbe 2016/1036, kao što su razlike u troškovima proizvodnje, utjecale na usporedivost cijena. Prema mišljenju tog društva, to proizlazi iz članka 2. stavka 10. te uredbe. Drukčije rješenje bi proizvođačima koji ne posluju u uvjetima tržišnog gospodarstva nametnulo nerazuman teret dokazivanja u slučajevima kada je uobičajena vrijednost izračunana na temelju podataka Unijine industrije.

109. Društvo Changmao Biochemical Engineering u četvrtom dijelu svojeg trećeg žalbenog razloga ističe da je Opći sud, utvrdivši u točkama 155. do 160. pobijane presude da Komisija tom društvu nije nametnula nerazuman teret dokazivanja zahtijevajući od njega dokaze o tome da su se razlike u troškovima proizvodnje očitovale u razlikama u cijenama, povrijedio sljedeće odredbe: članak 2. stavak 4. zadnju rečenicu Antidampinškog sporazuma, kako se tumači u odlukama Tijela Svjetske trgovinske organizacije (WTO) za rješavanje sporova; članak 20. stavke 2. i 4. Uredbe 2016/1036 i članak 6. stavak 2. Antidampinškog sporazuma, u dijelu u kojem te odredbe društvu Changmao Biochemical Engineering jamče prava obrane; te članak 6. stavak 4., članak 12. stavak 2. podstavke 1. i 2. tog sporazuma; i povrijedio načelo dobre uprave i Komisijinu obvezu postupanja s dužnom pažnjom. Osim toga, Opći je sud pogriješio odbivši, u točki 207. pobijane presude, u obliku mjere upravljanja postupkom ili mjere izvođenja dokaza naložiti Komisiji da podnese analizu na temelju koje je utvrdila, u uvodnoj izjavi 70. sporne uredbe, da između proizvoda o kojem je riječ i istovjetnog proizvoda nije bilo razlika koje bi se sustavno odražavale u cijenama.

110. Komisija navodi da treći žalbeni razlog treba odbiti.

⁴⁹ SL 1994., L 336, str. 103. (SL posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 74., str. 112.)

111. Prema Komisijinu mišljenju, prvi dio trećeg žalbenog razloga mora se odbiti zato što, u bitnome, u žalbi nije navedeno koje je činjenice ili dokaze Opći sud iskrivio niti je dokazano da su se razlike u troškovima proizvodnje očitovale u razlikama u cijenama.

112. Kad je riječ o drugom dijelu trećeg žalbenog razloga, Komisija navodi da on nije dopušten zbog toga što nije istaknut pred Općim sudom. On je u svakom slučaju bespredmetan, jer točke 151. do 153. pobijane presude sadržavaju samo alternativno obrazloženje, dok je glavno obrazloženje izloženo u točkama 137. do 150. te presude. Naposljetku, on je neosnovan, s obzirom na to da, osobito, podrijetlo podataka na temelju kojih je prilagodba izvršena nije relevantno. Ono što je važno jest da prilagodba ne lišava članak 2. stavak 7. Uredbe 2016/1036 učinka.

113. Prema Komisijinoj tvrdnji, treći dio trećeg žalbenog razloga nije osnovan jer iz teksta uvodnog dijela članka 2. stavka 10. Uredbe 2016/1036, teksta članka 2. stavka 10. točke (k) te uredbe i iz sudske prakse jasno proizlazi da se obveza dokazivanja utjecaja na cijene i na usporedivost cijena odnosi na sve čimbenike navedene u članku 2. stavku 10. te uredbe.

114. Komisija tvrdi da četvrti dio trećeg žalbenog razloga nije dopušten u dijelu u kojem se njime navodi povreda sljedećih odredbi: članka 2. stavka 4. zadnje rečenice Antidampinskog sporazuma; članka 20. stavaka 2. i 4. Uredbe 2016/1036 i članka 6. stavka 2. Antidampinskog sporazuma, u dijelu u kojem te odredbe društvu Changmao Biochemical Engineering jamče prava obrane; te članka 6. stavka 4. i članka 12. stavka 2. podstavaka 1. i 2. tog sporazuma. Razlog tomu je činjenica da povreda tih odredbi nije istaknuta u prvostupanjskom postupku. U svakom slučaju, četvrti dio trećeg žalbenog razloga nije osnovan u dijelu u kojem se njime navodi povreda tih odredbi. Naposljetku, kada je riječ o ostatku četvrtog dijela trećeg žalbenog razloga, to jest o zahtjevu društva Changmao Biochemical Engineering za mjeru upravljanja postupkom ili mjeru izvođenja dokaza, Komisija navodi da je bespredmetan i u svakom slučaju neosnovan.

2. Ocjena

115. Društvo Changmao Biochemical Engineering svojim trećim žalbenim razlogom ističe da je Opći sud, utvrdivši da Komisija nije pogriješila time što je odbila izvršiti prilagodbe koje je ono zahtijevalo za potrebe izračunavanja dampinške marže, iskrivio činjenice i povrijedio članak 2. stavak 10., članak 9. stavak 4. i članak 20. stavke 2. i 4. Uredbe br. 1225/2009; članak 2. stavak 4. i ostale odredbe Antidampinskog sporazuma; kao i načelo dobre uprave i Komisijinu obvezu postupanja s dužnom pažnjom.

116. Kako je objašnjeno u točkama 105. do 109. ovog mišljenja, treći žalbeni razlog podijeljen je na četiri dijela. U prvom se dijelu, kojim se osporavaju točke 141. do 144. pobijane presude, navodi da je Opći sud iskrivio činjenice utvrdivši da društvo Changmao Biochemical Engineering nije pružilo dokaze o postojanju razlika u troškovima proizvodnje koje su utjecale na usporedivost cijena. U drugom se dijelu, kojim se osporavaju točke 151. do 153. te presude, navodi da je Opći sud povrijedio članak 2. stavak 10. Uredbe br. 1225/2009 utvrdivši da se zahtjevi za prilagodbe koje podnose proizvođači iz zemlje bez tržišnog gospodarstva ne mogu odnositi na stvarne troškove u toj zemlji. U trećem dijelu društvo Changmao Biochemical Engineering navodi da je Opći sud, u točkama 143. i 144. pobijane presude, povrijedio članak 2. stavak 10. Uredbe br. 1225/2009 te proizvođačima koji ne posluju u uvjetima tržišnog gospodarstva nametnuo nerazuman teret dokazivanja utvrdivši da oni moraju dokazati da su razlike u troškovima proizvodnje utjecale na cijene i usporedivost cijena. Četvrtim se dijelom osporavaju točke 155. do 160. pobijane presude te se navodi da je Opći sud, zahtijevajući od društva Changmao Biochemical

Engineering da dokaže utjecaj na usporedivost cijena iako nije imalo pristup podacima Unijine industrije, povrijedio članak 2. stavak 4., članak 6. stavke 2. i 4., članak 12. stavak 2. podstavke 1. i 2. Antidampinškog sporazuma te članak 20. stavke 2. i 4. Uredbe br. 1225/2009, kao i načelo dobre uprave i Komisijinu obvezu postupanja s dužnom pažnjom. U četvrtom se dijelu trećeg žalbenog razloga usto osporava odbijanje Općeg suda, u točki 207. pobijane presude, da naloži poduzimanje mjere upravljanja postupkom ili mjere izvođenja dokaza.

a) Dopuštenost

117. Komisija ističe da je drugi dio trećeg žalbenog razloga u cijelosti nedopušten, a da je četvrti dio tog žalbenog razloga djelomično nedopušten.

118. Kao prvo, Komisija navodi da je drugi dio trećeg žalbenog razloga nedopušten zato što čini novi žalbeni razlog.

119. Smatram da se prigovor nedopuštenosti mora odbiti.

120. Kao prvo, društvo Changmao Biochemical Engineering pred Sudom ne iznosi niti jedan argument koji nije iznijelo pred Općim sudom.

121. Naime, društvo Changmao Biochemical Engineering u drugom dijelu svojeg trećeg žalbenog razloga navodi da je Komisija povrijedila članak 2. stavak 10. Uredbe br. 1225/2009 time što je prilagodbe koje je ono zahtijevalo odbila izvršiti zato što se zahtjev za prilagodbu koji je podnio kineski proizvođač izvoznik kojemu nije odobren status društva koje posluje u uvjetima tržišnog gospodarstva ne može odnositi na stvarne troškove u Kini. Društvo Changmao Biochemical Engineering u tom pogledu ističe da je od Komisije zatražilo da prilagodbu izvrši koristeći troškove u Uniji, a ne njegove vlastite troškove.

122. Društvo Changmao Biochemical Engineering je u postupku pred Općim sudom, u okviru svojeg trećeg tužbenog razloga, kojim je navodilo da je Komisija povrijedila, među ostalim, članak 2. stavak 10. Uredbe br. 1225/2009 time što nije izvršila prilagodbe koje je ono zahtijevalo, isticalo da činjenica da kineskom proizvođaču izvozniku nije odobren status društva koje posluje u uvjetima tržišnog gospodarstva nije sprečavala tog proizvođača da zahtijeva prilagodbe. Prema mišljenju društva Changmao Biochemical Engineering, iako se te prilagodbe nisu mogle izvršiti na temelju troškova tog proizvođača, one su se ipak mogle odnositi na parametre u Kini različite od cijena i troškova, kao što je primjena drukčijeg postupka proizvodnje u toj zemlji.

123. Kao drugo, u skladu sa sudskom praksom, žalitelj može istaknuti žalbene razloge koji proizlaze iz same pobijane presude i kojima je cilj osporavanje osnovanosti te presude u pogledu primjene prava, neovisno o tome je li on te razloge istaknuo pred Općim sudom⁵⁰. To je slučaj u ovom predmetu, jer je pitanje može li proizvođač izvoznik kojem nije odobren status društva koje posluje u uvjetima tržišnog gospodarstva svejedno zahtijevati prilagodbe, i u odnosu na koje parametre, razmotreno u točkama 151. do 153. pobijane presude.

⁵⁰ Presude od 16. lipnja 2016., Evonik Degussa i AlzChem/Komisija (C-155/14 P, EU:C:2016:446, t. 55.) i od 28. veljače 2018., Komisija/Xinyi PV Products (Anhui) Holdings (C-301/16 P, EU:C:2018:132, t. 90.)

124. Kao drugo, Komisija ističe da četvrti dio trećeg žalbenog razloga nije dopušten u dijelu u kojem se njime navodi povreda članka 2. stavka 4. zadnje rečenice, članka 6. stavaka 2. i 4., članka 12. stavka 2. podstavaka 1. i 2. Antidampinškog sporazuma te članka 20. stavaka 2. i 4. Uredbe br. 1225/2009. Komisija smatra da se pred Općim sudom nije isticala povreda nijedne od tih odredbi.

125. Prema mojem mišljenju, taj prigovor nedopuštenosti treba prihvatiti. Naime, pred Općim sudom se doista nije isticalo da je Komisija odbijanjem izvršenja prilagodbi koje je društvo Changmao Biochemical Engineering zahtijevalo povrijedila ijednu od odredbi navedenih u točki 124. ovog mišljenja.

126. Međutim, četvrti dio trećeg žalbenog razloga dopušten je u dijelu u kojem se njime navodi povreda načela dobre uprave i Komisijine obveze postupanja s dužnom pažnjom te u dijelu u kojem se njime osporava odbijanje Općeg suda da naloži poduzimanje mjere upravljanja postupkom ili mjere izvođenja dokaza.

127. Zaključujem da je drugi dio trećeg žalbenog razloga dopušten, a da četvrti dio tog žalbenog razloga nije dopušten u dijelu u kojem se njime navodi povreda članka 2. stavka 4. zadnje rečenice, članka 6. stavaka 2. i 4., članka 12. stavka 2. podstavaka 1. i 2. Antidampinškog sporazuma te članka 20. stavaka 2. i 4. Uredbe br. 1225/2009.

b) Meritum

128. Razmotrit ću treći dio trećeg žalbenog razloga, potom prvi pa četvrti te, naposljetku, drugi dio tog žalbenog razloga.

1) Treći dio trećeg žalbenog razloga

129. Prema članku 2. stavku 10. Uredbe br. 1225/2009, izvozna cijena i uobičajena vrijednost moraju se primjereno usporediti. U skladu s uvodnim ulomkom te odredbe, „[a]ko uobičajena vrijednost i [...] izvozna cijena nisu usporedive, provode se odgovarajuće prilagodbe za svaki pojedini slučaj, a s obzirom na razlike među čimbenicima za koje se tvrdi, i dokazano je, da utječu na cijene i usporedivost cijena”.

130. U skladu sa sudskom praksom, ako stranka zahtijeva prilagodbe na temelju članka 2. stavka 10. Uredbe br. 1225/2009 kako bi se uobičajena vrijednost i izvozna cijena učinile usporedivima za potrebe određivanja dampinške marže, ona mora dokazati da je njezin zahtjev opravdan. Teret dokazivanja da se trebaju provesti određene prilagodbe nabrojane u članku 2. stavku 10. podstavcima (a) do (k) te uredbe je na onima koji se na njih pozivaju⁵¹.

131. Kad je riječ o ovom predmetu, u uvodnoj izjavi 48. sporne uredbe navodi se da je društvo Changmao Biochemical Engineering od Komisije zahtijevalo izvršenje prilagodbi za potrebe izračunavanja dampinške marže zato što su kineski proizvođač i Unijin proizvođač imali različite troškove proizvodnje. Prema uvodnoj izjavi 49. te uredbe, Komisija je taj zahtjev za prilagodbu

⁵¹ Presude od 7. svibnja 1987., Nachi Fujikoshi/Vijeće (255/84, EU:C:1987:203, t. 33.); od 10. ožujka 1992., Canon/Vijeće (C-171/87, EU:C:1992:106, t. 32.); od 16. veljače 2012., Vijeće/Interpipe Niko Tube i Interpipe NTRP (C-191/09 P i C-200/09 P, EU:C:2012:78, t. 58.); od 26. listopada 2016., PT Musim Mas/Vijeće (C-468/15 P, EU:C:2016:803, t. 83.); i od 9. srpnja 2020., Donex Shipping and Forwarding (C-104/19, EU:C:2020:539, t. 60.)

odbila zato što društvo Changmao Biochemical Engineering nije potkrijepilo svoj navod te osobito zato što nije pružilo dokaze o tome da su „kupci zbog razlika u [troškovima proizvodnje] stalno plaća[li] drukčije cijene na domaćem tržištu”.

132. Opći je sud u točkama 143. i 144. pobijane presude utvrdio da je na društvu Changmao Biochemical Engineering bilo da dokaže da su se razlike u troškovima proizvodnje očitovale kao razlike u cijenama, što nije učinilo, te je stoga zaključio da Komisija nije povrijedila članak 2. stavak 10. Uredbe br. 1225/2009 odbivši zahtjeve tog društva za prilagodbe.

133. Društvo Changmao Biochemical Engineering u trećem dijelu svojeg trećeg žalbenog razloga navodi da je Opći sud tim utvrđenjem počinio pogrešku koja se tiče prava.

134. Smatram da treći dio trećeg žalbenog razloga nije osnovan.

135. Kao prvo, to proizlazi iz teksta članka 2. stavka 10. Uredbe br. 1225/2009. Ne slažem se s tvrdnjom društva Changmao Biochemical Engineering da stranka koja zahtijeva prilagodbu mora utjecaj na cijenu i usporedivost cijena dokazati samo ako se prilagodba zahtijeva, u smislu podstavka (k) te odredbe, za razlike u „drugim čimbenicima koji nisu predviđeni podstav[cima] (a) do (j)”, ali ne i ako se prilagodba zahtijeva za razlike u čimbenicima koji su navedeni u podstavcima (a) do (j). Točno je da podstavak (k) izričito propisuje da se mora „poka[zati] da [razlike u čimbenicima] utječu na usporedivost cijena”, dok podstavci (a) do (j) to izričito ne navode⁵². Međutim, ističem da uvodni dio članka 2. stavka 10. Uredbe br. 1225/2009, koji se citira u točki 129. ovog mišljenja, predviđa da se za razlike u „čimbenicima” mora „dokaza[ti] da utječu na cijene i usporedivost cijena”. Taj uvodni dio obuhvaća sve čimbenike navedene u podstavcima (a) do (k). Usto ističem da podstavak (k) zahtijeva da se dokaže da razlike u drugim čimbenicima „utječu na usporedivost cijena u skladu s [tim] stavkom”⁵³. U skladu s time, sâm podstavak (k) upućuje na to da je to dokazivanje potrebno u svim slučajevima kada se zahtijeva prilagodba u smislu stavka 10., neovisno o tome o kojem je čimbeniku riječ.

136. Kao drugo, to je u skladu sa sudskom praksom Općeg suda prema kojoj i iz teksta i iz strukture članka 2. stavka 10. Uredbe br. 1225/2009 proizlazi da se izvozna cijena ili uobičajena vrijednost mogu prilagoditi samo kako bi se u obzir uzele razlike u čimbenicima koje utječu na cijene te stoga na njihovu usporedivost. Primjerice, Opći je sud u presudi od 29. travnja 2015., Changshu City Standard Parts Factory i Ningbo Jinding Fastener/Vijeće (T-558/12 i T-559/12, neobjavljena, EU:T:2015:237, t. 114.), utvrdio da Vijeće i Komisija moraju odbiti izvršiti prilagodbu za razlike u čimbenicima za koje nije dokazano da utječu na cijene te stoga na njihovu usporedivost⁵⁴. Slično tomu, Opći je sud u presudi od 18. listopada 2016., Crown Equipment (Suzhou) i Crown Gabelstapler/Vijeće (T-351/13, neobjavljena, EU:T:2016:616, t. 138.), utvrdio da je na proizvođačima izvozniciima koji su zahtijevali prilagodbu za iznos u visini od 14 % uvozne pristojbe koju su naplaćivala tijela analogne zemlje bilo da pruže dokaze o tome da je ta uvozna pristojba utjecala na visine cijena koje su činile uobičajenu vrijednost te na mogućnost usporedbe tih cijena s izvoznim cijenama.

⁵² Međutim, uz iznimku članka 2. stavka 10. podstavka (d) točke i. Uredbe br. 1225/2009, koji predviđa da se prilagodba može izvršiti za razlike u razinama trgovine ako se „utvrdi da je izvozna cijena [...] na različitoj razini trgovine od uobičajene vrijednosti, te da je ta razlika utjecala na usporedivost cijena koja se očituje u stalnim i očitim razlikama u djelovanju i cijenama prodavatelja za različite razine trgovine na domaćem tržištu zemlje izvoznice” (moje isticanje).

⁵³ Moje isticanje

⁵⁴ Iako je Sud tu presudu ukinuo presudom od 5. travnja 2017., Changshu City Standard Parts Factory i Ningbo Jinding Fastener/Vijeće (C-376/15 P i C-377/15 P, EU:C:2017:269), valja istaknuti da se to ukidanje u bitnome temeljilo na povredi članka 2. stavka 11. Uredbe br. 1225/2009, a da Sud nije razmatrao drugi žalbeni razlog, kojim se navodila povreda članka 2. stavka 10. te uredbe.

137. Kao treće, ne slažem se s tvrdnjom društva Changmao Biochemical Engineering da mu je Opći sud, time što je od njega zahtijevao da dokaže utjecaj na cijene i usporedivost cijena, nametnuo nerazuman teret dokazivanja s obzirom na to da je uobičajena vrijednost izračunana na temelju podataka koje je pružio Unijin proizvođač, a kojima ono, kao kineski proizvođač izvoznik, nije imalo pristup.

138. Ističem da je Opći sud tu tvrdnju razmotrio i odbio u točkama 155. do 159. pobijane presude, koje društvo Changmao Biochemical Engineering osporava u četvrtom dijelu svojeg trećeg žalbenog razloga. Međutim, ja ću je ovdje ipak ispitati jer u suprotnom analiza trećeg dijela trećeg žalbenog razloga ne bi bila potpuna.

139. Točno je da se, u skladu sa sudskom praksom, osobi koja zahtijeva prilagodbu na temelju članka 2. stavka 10. Uredbe br. 1225/2009 te koja je obvezna dokazati da je tražena prilagodba potrebna ne smije nametnuti nerazuman teret dokazivanja⁵⁵. Međutim, to u ovom predmetu nije slučaj zbog sljedećih razloga.

140. Naglašavam da od zahtjeva iz uvodnog ulomka članka 2. stavka 10. Uredbe br. 1225/2009 prema kojem se mora dokazati da razlike u čimbenicima navedenima u podstavcima (a) do (k) te odredbe utječu na cijene i usporedivost cijena nema odstupanja. To znači da se ti dokazi moraju pružiti neovisno o tome koja se metoda koristila za izračunavanje uobičajene vrijednosti te stoga čak i kada je izračunana na temelju podataka Unijine industrije. U suprotnom bi Komisija mogla biti obvezna, na zahtjev, izvršiti prilagodbu koja *ne* utječe na cijene i usporedivost cijena te koja stoga dovodi do asimetrije između uobičajene vrijednosti i izvozne cijene.

141. Osim toga, protivno tvrdnjama društva Changmao Biochemical Engineering, ne može se smatrati da kineski proizvođači izvoznici nemaju pristup podacima koji su se koristili za izračunavanje uobičajene vrijednosti i izvozne cijene ako je te podatke Komisiji dostavio proizvođač iz analogne zemlje ili, kao što je slučaj u ovom predmetu, Unijin proizvođač.

142. Valja istaknuti to da izvoznici, u skladu s člankom 6. stavkom 7. Uredbe br. 1225/2009, mogu pregledati sve podatke koje je dostavila stranka u ispitnom postupku te da, u skladu s člankom 20. stavkom 2. te uredbe, mogu zatražiti konačnu objavu osnovnih činjenica i razmatranja na temelju kojih se namjerava preporučiti uvođenje konačnih mjera. Točno je da se mogu pregledati i konačno objaviti samo podaci koji nisu povjerljivi u smislu članka 19. te uredbe⁵⁶. Međutim, u ovom predmetu iz uvodne izjave 40. sporne uredbe proizlazi da je Komisija društvu Changmao Biochemical Engineering priopćila podatke u vezi s Unijinim proizvođačem.

143. Ističem i da, kako Komisija tvrdi, društvo Changmao Biochemical Engineering ne navodi, u prilog svojoj tvrdnji da mu je Opći sud nametnuo nerazuman teret dokazivanja, da mu Komisija nije priopćila podatke potrebne da bi zahtijevalo prilagodbu (osim što općenito i nepotkrijepljeno navodi da „proizvođači koji ne posluju u uvjetima tržišnog gospodarstva nemaju podatke o cijenama analognog proizvođača”). Umjesto toga, društvo Changmao Biochemical Engineering u prilog toj tvrdnji navodi, među ostalim, da Unijin proizvođač nije pružio sve podatke koji su potrebni da bi se uobičajena vrijednost i izvozna cijena mogle primjereno usporediti.

⁵⁵ Presuda od 19. svibnja 2021., China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products i dr./Komisija (T-254/18, EU:T:2021:278, t. 580.). Vidjeti također presude od 8. srpnja 2008., Huvis/Vijeće (T-221/05, neobjavljena, EU:T:2008:258, t. 77. i 78.); i od 18. listopada 2016., Crown Equipment (Suzhou) i Crown Gabelstapler/Vijeće (T-351/13, neobjavljena, EU:T:2016:616, t. 137.).

⁵⁶ U skladu s člankom 6. stavkom 7. i člankom 20. stavkom 4. Uredbe br. 1225/2009

144. Istina, društvo Changmao Biochemical Engineering osporava i odbijanje Općeg suda da Komisiji naloži, u obliku mjere upravljanja postupkom ili mjere izvođenja dokaza, podnošenje analize na temelju koje je ona utvrdila, u uvodnoj izjavi 70. sporne uredbe, da između predmetnog proizvoda i istovjetnog proizvoda nije bilo razlika koje su se sustavno odražavale u cijenama. Unatoč tomu, ističem da društvo Changmao Biochemical Engineering u tom pogledu navodi ne samo da je Komisija (prema njegovim vlastitim riječima) „sakrila” podatke potrebne za izvršenje prilagodbi, već prvenstveno da Komisija možda jednostavno nije prikupila te podatke, osobito račune i ugovore Unijine industrije. U skladu s time, čini mi se da društvo Changmao Biochemical Engineering osporavajući odbijanje Općeg suda da naloži podnošenje prethodno spomenute analize u bitnome želi utvrditi je li Komisija prikupila dovoljno podataka, a ne dokazati da mu nije priopćila dovoljno podataka.

145. Zaključujem da treći dio trećeg žalbenog razloga nije osnovan.

2) Prvi dio trećeg žalbenog razloga

146. Opći sud je u točkama 141. do 144. pobijane presude utvrdio da Komisija nije povrijedila članak 2. stavak 10. Uredbe br. 1225/2009 time što je odbila izvršiti prilagodbe koje je društvo Changmao Biochemical Engineering zahtijevalo, s obzirom na to da potonje nije potkrijepilo dokazima svoj zahtjev niti je dokazalo da su se navodne razlike u troškovima proizvodnje očitovale u razlikama u cijenama.

147. Društvo Changmao Biochemical Engineering u prvom dijelu svojeg trećeg žalbenog razloga ističe da je Opći sud time iskrivio činjenice.

148. Smatram da se prvi dio trećeg žalbenog razloga mora odbiti.

149. U skladu sa sudskom praksom, na žalitelju je da precizno navede dokaze koji su iskrivljeni i opiše pogreške u ocjeni koje su navodno počinjene⁵⁷.

150. U ovom predmetu, iako društvo Changmao Biochemical Engineering u svojoj žalbi navodi dokaze koji su uzeti u obzir u upravnom postupku, ono ne objašnjava kako su navodne razlike u svakom od relevantnih čimbenika točno utjecale na cijene i usporedivost cijena te kako je, stoga, Opći sud iskrivio činjenice utvrdivši, u točki 143. te presude, da ono nije dokazalo da su se razlike u troškovima proizvodnje očitovale u razlikama u cijenama.

151. Valja istaknuti i to da, protivno tvrdnjama društva Changmao Biochemical Engineering, između uvodne izjave 49. sporne uredbe, u kojoj se navodi da društvo Changmao Biochemical Engineering nije dokazalo utjecaj na cijene i usporedivost cijena, i uvodne izjave 76. te uredbe, prema kojoj je dampinški uvoz iz Kine snizio cijene u Uniji za 21,1 %, nema proturječja. Naime, Komisijino utvrđenje o sniženju cijena znači da je Unijina industrija pretrpjela štetu, pri čemu se ne navodi da su sniženje uzrokovala razlike u troškovima proizvodnje, što bi iziskivalo prilagodbu.

152. U skladu s time, prvi dio trećeg žalbenog razloga mora se odbiti.

⁵⁷ Presude od 27. travnja 2017., FSL i dr./Komisija (C-469/15 P, EU:C:2017:308, t. 48.); od 26. rujna 2018., Philips i Philips France/Komisija (C-98/17 P, nije objavljena, EU:C:2018:774, t. 70.); i od 10. srpnja 2019., Caviro Distillerie i dr./Komisija (C-345/18 P, neobjavljena, EU:C:2019:589, t. 56.)

3) Četvrti dio trećeg žalbenog razloga

153. Opći je sud u točkama 155. do 160. pobijane presude utvrdio da Komisija nije društvu Changmao Biochemical Engineering nametnula nerazuman teret dokazivanja time što je od njega, u situaciji u kojoj ono nije imalo pristup podacima Unijine industrije, zahtijevala da dokaže da su se navodne razlike u troškovima proizvodnje očitovale u razlikama u cijenama.

154. Društvo Changmao Biochemical Engineering u četvrtom dijelu svojeg trećeg žalbenog razloga ističe da je Opći sud time povrijedio članak 2. stavak 4. zadnju rečenicu, članak 6. stavke 2. i 4., članak 12. stavak 2. podstavke 1. i 2. Antidampinškog sporazuma te članak 20. stavke 2. i 4. Uredbe br. 1225/2009, kao i načelo dobre uprave i Komisijinu obvezu postupanja s dužnom pažnjom. Osim toga, društvo Changmao Biochemical Engineering navodi da je Opći sud pogriješio odbivši, u točki 207. pobijane presude, naložiti Komisiji, u obliku mjere upravljanja postupkom ili mjere izvođenja dokaza, da podnese analizu na temelju koje je odbila zahtjeve tog društva za prilagodbu.

155. Kako je objašnjeno u točkama 124. do 127. ovog mišljenja, četvrti dio trećeg žalbenog razloga djelomično je nedopušten. Međutim, radi cjelovitosti ću u nastavku objasniti zašto bi ga Sud, za slučaj da zaključi da je četvrti dio trećeg žalbenog razloga u cijelosti dopušten, svejedno trebao odbiti kao neosnovanog.

156. Kao prvo, četvrti dio trećeg žalbenog razloga neosnovan je u dijelu u kojem se njime navodi povreda članka 2. stavka 4. zadnje rečenice, članka 6. stavaka 2. i 4., članka 12. stavka 2. podstavaka 1. i 2. Antidampinškog sporazuma.

157. Iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da, uzimajući u obzir njihovu narav i sadržaj, sporazumi WTO-a u načelu ne pripadaju među propise s obzirom na koje se može nadzirati zakonitost akata institucija Unije. Sud je tek u odnosu na dvije iznimne situacije, koje proizlaze iz volje samog zakonodavca Unije da si ograniči diskrecijski prostor u primjeni pravila WTO-a, prihvatio da sudovi Unije trebaju, kada je to potrebno, zakonitost akta Unije i akata donesenih radi njegove primjene nadzirati s obzirom na pravila sporazuma WTO-a. O prvoj se takvoj situaciji radi kad Europska unija namjerava izvršiti konkretnu obvezu preuzetu tim sporazumima, a o drugoj kada akt prava Unije o kojem je riječ izričito upućuje na točno određene odredbe tih sporazuma⁵⁸.

158. Ni u jednom se članku Uredbe br. 1225/2009 ne upućuje na točno određenu odredbu sporazuma WTO-a. Međutim, u skladu sa sudskom praksom, člankom 2. stavkom 10. Uredbe br. 1225/2009 proveden je članak 2. stavak 4. Antidampinškog sporazuma, čije odredbe su u bitnome preuzete⁵⁹.

159. Unatoč tomu, u članku 2. stavku 10. Uredbe br. 1225/2009 ne ponavlja se izričito zahtjev iz članka 2. stavka 4. zadnje rečenice Antidampinškog sporazuma, prema kojem će „[n]adležna tijela ukazat[i] [...] strankama u postupku koje su informacije potrebne radi osiguranja primjerene

⁵⁸ Presude od 27. rujna 2007., Ikea Wholesale (C-351/04, EU:C:2007:547, t. 29. i 30.); od 16. srpnja 2015., Komisija/Rusal Armenal (C-21/14 P, EU:C:2015:494, t. 38. do 41.); od 4. veljače 2016., C & J Clark International i Puma (C-659/13 i C-34/14, EU:C:2016:74, t. 85. do 87.); i od 9. srpnja 2020., Donex Shipping and Forwarding (C-104/19, EU:C:2020:539, t. 46.)

⁵⁹ Presude od 8. srpnja 2008., Huvis/Vijeće (T-221/05, neobjavljena, EU:T:2008:258, t. 73.), i od 20. rujna 2019., Jinan Meide Casting/Komisija (T-650/17, EU:T:2019:644, t. 250.). Vidjeti također mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u spojenim predmetima Changshu City Standard Parts Factory i Ningbo Jinding Fastener/Vijeće (C-376/15 P i C-377/15 P, EU:C:2016:928, t. 37.).

usporedbe i neće tim strankama [nametnuti nerazuman teret dokazivanja]⁶⁰. U skladu s time, čini mi se da kod zakonodavca Unije nije postojala jasna namjera da izvrši konkretnu obvezu iz članka 2. stavka 4. zadnje rečenice Antidampinškog sporazuma. Iz toga proizlazi to da se zakonitost sporne uredbe ne može nadzirati s obzirom na članak 2. stavak 4. zadnju rečenicu Antidampinškog sporazuma⁶¹.

160. Nadalje, bez potrebe za razmatranjem jesu li određenim odredbama Uredbe br. 1225/2009 provedeni članak 6. stavci 2. i 4., članak 12. stavak 2. podstavci 1. i 2. Antidampinškog sporazuma te može li se stoga zakonitost sporne uredbe nadzirati s obzirom na te odredbe, smatram da navod o povredi članka 6. stavaka 2. i 4., članka 12. stavka 2. podstavaka 1. i 2. Antidampinškog sporazuma nije moguće prihvatiti. Naime, ne vidim na koji su način članak 12. stavak 2. podstavci 1. i 2., koji se odnosi na javne obavijesti o uvođenju antidampinških mjera, ili članak 6. stavak 2., koji se odnosi na sastanke sa suprotstavljenim strankama, relevantni. Kada je riječ o članku 6. stavku 4., koji predviđa da će nadležna tijela zainteresiranim strankama omogućiti da se upoznaju sa svim relevantnim podacima koji nisu povjerljivi, ističem da, kako je objašnjeno u točkama 143. i 161. ovog mišljenja, društvo Changmao Biochemical Engineering ne navodi da mu Komisija nije priopćila podatke potrebne za zahtijevanje prilagodbi.

161. Kao drugo, smatram da je četvrti dio trećeg žalbenog razloga neosnovan u dijelu u kojem se njime navodi povreda članka 20. stavaka 2. i 4. Uredbe br. 1225/2009. Kako je navedeno u točki 142. ovog mišljenja, izvoznici, u skladu s člankom 20. stavcima 2. i 4. Uredbe br. 1225/2009, mogu zatražiti konačnu objavu osnovnih činjenica i razmatranja, „vodeći računa o zaštiti povjerljivih podataka”. Međutim, u točki 143. ovog mišljenja objasnio sam da, u ovom predmetu, društvo Changmao Biochemical Engineering u prilog svojem navodu o povredi članka 20. stavaka 2. i 4. Uredbe br. 1225/2009 ne tvrdi da mu Komisija nije priopćila podatke potrebne za zahtijevanje prilagodbi. Umjesto toga, ono u prilog tom navodu tvrdi da Komisija nije, među ostalim, prikupila sve podatke potrebne da bi utvrdila treba li te zahtjeve prihvatiti ili ne. Taj propust, ako se dokaže, ne može činiti povredu članka 20. stavaka 2. i 4. Uredbe br. 1225/2009.

162. Kao treće, četvrti dio trećeg žalbenog razloga neosnovan je u dijelu u kojem se njime navodi da je Komisija povrijedila svoju obvezu postupanja s dužnom pažnjom. Prema sudskoj praksi navedenoj u točki 102. ovog mišljenja, Komisija je morala sa svom potrebnom dužnom pažnjom i nepristrano ispitati dokaze koje je društvo Changmao Biochemical Engineering iznijelo u prilog svojim zahtjevima za prilagodbu. Međutim, kako sam pokazao u točkama 148. do 152. ovog mišljenja, Opći sud nije iskrivio činjenice utvrdivši, u točkama 141. do 144. pobijane presude, da društvo Changmao Biochemical Engineering nije dokazalo da su navodne razlike u troškovima proizvodnje utjecale na cijene i usporedivost cijena.

163. Kao četvrto, smatram da je četvrti dio trećeg žalbenog razloga neosnovan u dijelu u kojem se njime navodi povreda načela dobre uprave. Prema sudskoj praksi, iz načela dobre uprave proizlazi da Komisija ne smije proizvođačima izvozniciima koji zahtijevaju prilagodbu u skladu s člankom 2. stavkom 10. Uredbe br. 1225/2009 nametnuti nerazuman teret dokazivanja⁶². Međutim, u točkama 139. do 144. ovog mišljenja iznio sam razloge koji pokazuju da Komisija nije društvu Changmao Biochemical Engineering nametnula nerazuman teret dokazivanja time što je od njega zahtijevala da dokaže da su navodne razlike u troškovima proizvodnje utjecale na cijene i usporedivost cijena.

⁶⁰ Presude od 8. srpnja 2008., Huvis/Vijeće (T-221/05, neobjavljena, EU:T:2008:258, t. 77.), i od 6. rujna 2013., Godrej Industries i VVF/Vijeće (T-6/12, EU:T:2013:408, t. 51.)

⁶¹ Mišljenje nezavisnog odvjetnika G. Pitruzzelle u predmetu Donex Shipping and Forwarding (C-104/19, EU:C:2020:159, t. 46. do 49.)

⁶² Vidjeti sudsku praksu navedenu u bilješci 56. ovog mišljenja.

164. Kao peto, četvrti dio trećeg žalbenog razloga neosnovan je u dijelu u kojem se njime navodi da je Opći sud pogriješio odbivši, u točki 207. pobijane presude, naložiti Komisiji, u obliku mjere upravljanja postupkom ili mjere izvođenja dokaza, da podnese analizu na temelju koje je u uvodnoj izjavi 70. sporne uredbe utvrdila da između predmetnog proizvoda i istovjetnog proizvoda nije bilo razlika koje su se sustavno odražavale u cijenama. U pogledu odlučivanja Općeg suda o zahtjevima stranaka za mjere upravljanja postupkom ili mjere izvođenja dokaza mora se istaknuti da, u skladu sa sudskom praksom, samo Opći sud ocjenjuje moguću potrebu za dopunom podataka kojima raspolaže u predmetima o kojima odlučuje⁶³. Osim toga, kako je prikazano u točkama 148. do 152. ovog mišljenja, nikakvo iskrivljavanje činjenica nije dokazano u ovom predmetu.

165. Zaključujem da se četvrti dio trećeg žalbenog razloga mora u cijelosti odbiti.

4) Drugi dio trećeg žalbenog razloga

166. Opći je sud u točkama 151. do 153. pobijane presude utvrdio da kineski proizvođači izvoznici kojima nije odobren status društava koja posluju u uvjetima tržišnog gospodarstva mogu podnijeti zahtjeve za prilagodbe, ali da se ti zahtjevi ne mogu „odnositi na stvarne troškove u Kini”, jer bi se članak 2. stavak 7. podstavak (a) Uredbe br. 1225/2009 u suprotnom lišilo učinka.

167. Društvo Changmao Biochemical Engineering u drugom dijelu svojeg trećeg žalbenog razloga ističe da je Opći sud time povrijedio članak 2. stavak 10. Uredbe br. 1225/2009.

168. Prema mojem mišljenju, iako je drugi dio trećeg žalbenog razloga osnovan, svejedno se mora odbiti kao bespredmetan. U nastavku ću iznijeti razloge zbog kojih smatram da je osnovan, nakon čega ću objasniti zašto je bespredmetan.

169. U skladu sa sudskom praksom, cilj je članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009 da se izbjegne uzimanje u obzir cijena i troškova u državi bez tržišnoga gospodarstva u slučajevima kada ti parametri nisu uobičajena posljedica tržišnih sila⁶⁴.

170. Komisija tvrdi da bi se članak 2. stavak 7. podstavak (a) Uredbe br. 1225/2009 lišilo učinka ako bi se prilagodba izvršila na temelju razlika u troškovima proizvodnje između Kine i Unije, zato što su troškovi proizvodnje u Kini povezani s njezinim statusom zemlje bez tržišnog gospodarstva te su iskrivljeni.

171. Smatram da tu tvrdnju nije moguće prihvatiti.

172. Točno je da je Opći sud u presudi od 29. travnja 2015., Changshu City Standard Parts Factory i Ningbo Jinding Fastener/Vijeće (T-558/12 i T-559/12, neobjavljena, EU:T:2015:237), zaključio da se prilagodbe nisu mogle izvršiti na temelju razlika u učinkovitosti i produktivnosti između kineskih proizvođača izvoznika kojima su nametnute antidampinške pristojbe i proizvođača iz analogne treće zemlje, zato što prvonavedenima nije odobren status društava koja posluju u uvjetima tržišnog gospodarstva te se podaci u vezi s njima stoga nisu mogli uzeti u obzir za

⁶³ Presude od 30. rujna 2003., Freistaat Sachsen i dr./Komisija (C-57/00 P i C-61/00 P, EU:C:2003:510, t. 47.); od 14. rujna 2016., Ori Martin i SLM/Komisija (C-490/15 P i C-505/15 P, neobjavljena, EU:C:2016:678, t. 108.); od 22. listopada 2020., Silver Plastics i Johannes Reifenhäuser/Komisija (C-702/19 P, EU:C:2020:857, t. 28.); i od 4. ožujka 2021., Liaño Reig/SRB (C-947/19 P, EU:C:2021:172, t. 98.)

⁶⁴ Presude od 22. listopada 1991., Nölle (C-16/90, EU:C:1991:402, t. 10.); od 29. svibnja 1997., Rotexchemie (C-26/96, EU:C:1997:261, t. 9.); od 10. rujna 2015., Fliesen-Zentrum Deutschland (C-687/13, EU:C:2015:573, t. 48.); i od 4. veljače 2016., C & J Clark International i Puma (C-659/13 i C-34/14, EU:C:2016:74, t. 106.)

potrebe određivanja uobičajene vrijednosti⁶⁵. Kineski proizvođači izvoznici pred Sudom su tvrdili da izvršavanje prilagodbi za razlike u učinkovitosti i produktivnosti ne bi metodu uporabe analogne zemlje lišilo učinka, zato što njihova manja potrošnja sirovina i električne energije te veća produktivnost po zaposleniku (u usporedbi s proizvođačem iz analogne zemlje) nisu imale nikakve veze s cijenama i troškovima ili s tržišnim silama u Kini⁶⁶. Nezavisni odvjetnik P. Mengozzi predložio je da se taj argument odbije, iz razloga što se „poduzetnik kojem nije odobren status društva koje posluje u uvjetima tržišnog gospodarstva ne može osloniti na razlike u produktivnosti i učinkovitosti kako bi zahtijevao prilagodbe uobičajene vrijednosti”, jer produktivnost i učinkovitost „ovise o više čimbenika [...] za koje možemo razumno pretpostaviti da na njih, barem neizravno, utječu elementi koji nisu uobičajena posljedica djelovanja tržišnih sila”⁶⁷. Međutim, Sud nije donio odluku o odbijanju Vijeća i Komisije da izvrše zahtijevane prilagodbe⁶⁸.

173. Točno je i da je Opći sud, u presudi od 23. travnja 2018., Shanxi Taigang Stainless Steel/Komisija (T-675/15, neobjavljenoj, EU:T:2018:209), utvrdio da se prilagodbe nisu mogle izvršiti na temelju razlika u proizvodnom procesu i pristupu sirovinama između Kine i analogne zemlje, s obzirom na to da se, kao prvo, Kinu u vrijeme nastanka činjeničnog stanja u tom predmetu nije smatralo zemljom tržišnog gospodarstva te da, kao drugo, tužitelj, kineski proizvođač izvoznik, nije podnio zahtjev da mu se odobri status društva koje posluje u uvjetima tržišnog gospodarstva. U skladu s time, Opći je sud zaključio da ništa nije pokazivalo da na nabavu nikla ili proizvodni proces poduzetnika koji ne posluje u uvjetima tržišnog gospodarstva nisu utjecali čimbenici koji nisu bili posljedica tržišnih sila⁶⁹. Kineski proizvođači izvoznici pred Sudom su tvrdili da je Opći sud trebao ispitati bi li prihvaćanje zahtijevanih prilagodbi imalo za učinak ponovno unošenje u uobičajenu vrijednost troškova uvjetovanih elementima koji nisu bili posljedica tržišnih sila, što Opći sud nije učinio⁷⁰. Sud je tu tvrdnju odbio kao bespredmetnu, zbog toga što kineski proizvođači izvoznici nisu izričito osporavali činjenično utvrđenje Općeg suda prema kojem se nije činilo da su se prilagodbe odnosile na čimbenike koji su bili posljedica tržišnih sila⁷¹.

174. Međutim, ističem da Sud ni u presudi od 5. travnja 2017., Changshu City Standard Parts Factory i Ningbo Jinding Fastener/Vijeće (C-376/15 P i C-377/15 P, EU:C:2017:269), ni u presudi od 29. srpnja 2019., Shanxi Taigang Stainless Steel/Komisija (C-436/18 P, EU:C:2019:643), nije *meritorio* razmatrao pitanje mogu li kineski proizvođači izvoznici kojima nije odobren status društava koja posluje u uvjetima tržišnog gospodarstva zahtijevati prilagodbe za razlike u proizvodnom procesu i potrošnji sirovina te pristupu sirovinama između Kine i analogne zemlje.

175. Ističem i da društvo Changmao Biochemical Engineering navodi, pri čemu mu Komisija ne proturječi, da se situacija u ovom predmetu razlikuje od one o kojoj je bila riječ u presudi od 29. srpnja 2019., Shanxi Taigang Stainless Steel/Komisija (C-436/18 P, EU:C:2019:643), zato što se prilagodbe u ovom predmetu ne bi izvršile s obzirom na troškove proizvodnje samog kineskog

⁶⁵ Presuda od 29. travnja 2015., Changshu City Standard Parts Factory i Ningbo Jinding Fastener/Vijeće (T-558/12 i T-559/12, neobjavljena, EU:T:2015:237, t. 111.). Vidjeti također točke 115. i 116. te presude.

⁶⁶ Mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u spojenim predmetima Changshu City Standard Parts Factory i Ningbo Jinding Fastener/Vijeće (C-376/15 P i C-377/15 P, EU:C:2016:928, t. 93.)

⁶⁷ Mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Mengozzija u spojenim predmetima Changshu City Standard Parts Factory i Ningbo Jinding Fastener/Vijeće (C-376/15 P i C-377/15 P, EU:C:2016:928, t. 107. i 108.)

⁶⁸ Presuda od 5. travnja 2017., Changshu City Standard Parts Factory i Ningbo Jinding Fastener/Vijeće (C-376/15 P i C-377/15 P, EU:C:2017:269, t. 73.)

⁶⁹ Presuda od 23. travnja 2018., Shanxi Taigang Stainless Steel/Komisija (T-675/15, nije objavljena, EU:T:2018:209, t. 63. i 64.)

⁷⁰ Presuda od 29. srpnja 2019., Shanxi Taigang Stainless Steel/Komisija (C-436/18 P, EU:C:2019:643, t. 49.)

⁷¹ Presuda od 29. srpnja 2019., Shanxi Taigang Stainless Steel/Komisija (C-436/18 P, EU:C:2019:643, t. 51. i 52.)

proizvođača izvoznika odnosno troškove proizvodnje u Kini, nego s obzirom na troškove proizvodnje u Uniji. Društvo Changmao Biochemical Engineering u bitnome tvrdi da određivanje uobičajene vrijednosti u skladu s člankom 2. stavkom 7. podstavkom (a) Uredbe br. 1225/2009 ne sprečava Komisiju da prihvati zahtjeve za prilagodbu *ako Komisija pri utvrđivanju iznosa prilagodbi ne koristi podatke s kineskog tržišta*.

176. Društvo Changmao Biochemical Engineering objašnjava da ono u ovom predmetu nije zahtijevalo od Komisije da prilagodbe izvrši s obzirom na njegove troškove proizvodnje. Kao prvo, zahtijevalo je od Komisije, u slučajevima u kojima nije koristilo iste sirovine i resurse kao Unijina industrija, da smanji uobičajenu vrijednost ili da njegovu izvoznu cijenu poveća za iznos jednak razlici između (i.) troška sirovine ili resursa koji je koristila Unijina industrija i (ii.) troška, *u Uniji*, sirovine ili resursa koji je ono koristilo⁷². Kao drugo, društvo Changmao Biochemical Engineering zahtijevalo je od Komisije, u slučajevima u kojima je troškove snosila samo Unijina industrija, ali ne i ono samo, da izvrši prilagodbe u iznosima jednakima tim troškovima. Društvo Changmao Biochemical Engineering naglašava da Komisija ni u jednom od tih dvaju slučajeva ne bi prilikom izvršavanja zahtijevanih prilagodbi uzela u obzir njegove troškove proizvodnje ili stvarne troškove u Kini. U skladu s time, prema mišljenju društva Changmao Biochemical Engineering, članak 2. stavak 7. Uredbe br. 1225/2009 nije sprečavao Komisiju da izvrši te prilagodbe.

177. Prema mojem mišljenju, članak 2. stavak 7. Uredbe br. 1225/2009 sprečava Komisiju da prihvati zahtjeve za prilagodbe koje su podnijeli kineski proizvođači izvoznici kojima nije odobren status društava koja posluju u uvjetima tržišnog gospodarstva samo ako su troškovi proizvodnje kineskih proizvođača izvoznika ili troškovi proizvodnje u Kini upotrijebljeni *za određivanje iznosa prilagodbi* te ako su stoga ti troškovi uneseni u izračun uobičajene vrijednosti. Nasuprot tomu, ako su troškovi proizvodnje u Kini upotrijebljeni samo *kako bi se utvrdilo da postoje razlike u čimbenicima navedenima u članku 2. stavku 10. podstavcima (a) do (k) te uredbe*, njezin članak 2. stavak 7. ne sprečava Komisiju da prihvati zahtjeve tih proizvođača izvoznika za prilagodbe.

178. To je zato što bi kineski proizvođači izvoznici, ako ne bi mogli zahtijevati prilagodbe kada je uobičajena vrijednost utvrđena u skladu s člankom 2. stavkom 7. podstavkom (a) Uredbe br. 1225/2009, *čak i ako se za izračunavanje iznosa prilagodbe ne bi koristili podaci s kineskog tržišta*, praktički bili spriječeni zahtijevati prilagodbe kada je uobičajena vrijednost utvrđena u skladu s tom odredbom. Međutim, iz sudske prakse navedene u točki 169. ovog mišljenja, prema kojoj je cilj članka 2. stavka 7. podstavka (a) Uredbe br. 1225/2009 da se izbjegne uzimanje u obzir cijena i troškova u državi bez tržišnoga gospodarstva u slučajevima kada ti parametri nisu uobičajena posljedica tržišnih sila, ne proizlazi da se uobičajena vrijednost uopće ne može prilagoditi ako je utvrđena u skladu s tom odredbom. Naprotiv, ništa u toj uredbi ne upućuje na to da njezin članak 2. stavak 7. podstavak (a) predviđa opće odstupanje od obveze izvršavanja prilagodbi na temelju njezina članka 2. stavka 10. za potrebe usporedivosti⁷³.

179. Osim toga, rješenje predloženo u točki 177. ovog mišljenja u skladu je s utvrđenjem Općeg suda u točkama 607. i 608. presude od 19. svibnja 2021., China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products i dr./Komisija (T-254/18,

⁷² Pretpostavimo, primjerice, da Unijina industrija koristi sirovinu A, a društvo Changmao Biochemical Engineering sirovinu B, zahvaljujući čemu ima manje troškove proizvodnje. Prema navodu društva Changmao Biochemical Engineering, Komisija je trebala smanjiti uobičajenu vrijednost ili njegovu izvoznu cijenu povećati za iznos jednak razlici između (i.) troška sirovine A u Uniji i (ii.) troška sirovine B ne u Kini, nego *u Uniji*.

⁷³ Presuda od 19. svibnja 2021., China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products i dr./Komisija (T-254/18, EU:T:2021:278, t. 605.)

EU:T:2021:278) da članak 2. stavak 10. Uredbe br. 1225/2009 treba tumačiti s obzirom na članak 2. stavak 7. podstavak (a) te uredbe i njegov kontekst, to jest da izvršene prilagodbe ne smiju dovesti do uvođenja ili ponovnog uvođenja elementa poremećaja kineskog sustava u izračun uobičajene vrijednosti utvrđene na temelju metode analogne zemlje.

180. Opći je sud u presudi navedenoj u točki 179. ovog mišljenja utvrdio da se uobičajena vrijednost mogla prilagoditi tako da se primijeni stopa PDV-a od 12 % koja je u kineskom pravu bila predviđena za izvoz dotičnog proizvoda iz Kine, zato što, u bitnome, taj element nije bio iskrivljen⁷⁴. Istina, situacija o kojoj je bila riječ u tom predmetu razlikuje se od one u ovom predmetu jer prilagodbu u tom predmetu nisu zahtijevali kineski proizvođači izvoznici⁷⁵. Međutim, ostaje činjenica da se, u skladu s tom presudom, prilagodba može izvršiti na temelju elementa kineskog sustava, ali pod uvjetom da taj element ne stvara poremećaje, nego je posljedica tržišnih sila.

181. Iz toga proizlazi da je Opći sud pogriješio utvrdivši, u točki 153. pobijane presude, da se zahtjevi za prilagodbu koje podnose kineski proizvođači izvoznici kojima nije odobren status društava koja posluju u uvjetima tržišnog gospodarstva ne mogu odnositi na stvarne troškove u Kini. Prema mojem mišljenju, zahtjevi tih proizvođača izvoznika mogu se odbiti samo ako se podaci o stvarnim troškovima u Kini koriste za određivanje iznosa prilagodbe, a ne i ako se ti podaci koriste kako bi se utvrdilo postoje li razlike u troškovima proizvodnje između Kine i analogne zemlje.

182. U skladu s time, drugi dio trećeg žalbenog razloga je osnovan.

183. Međutim, kako je navedeno u točki 168. ovog mišljenja, on se svejedno mora odbiti kao bespredmetan, zbog sljedećih dvaju razloga.

184. Kao prvo, čini mi se da kineski proizvođači izvoznici, kako bi Komisija prihvatila njihove zahtjeve za prilagodbu koji se odnose na stvarne troškove u Kini, moraju dokazati da su konkretni troškovi o kojima je riječ uobičajena posljedica tržišnih sila, čak i ako se podaci o tim troškovima koriste samo kako bi se utvrdilo postojanje razlika u čimbenicima navedenima u članku 2. stavku 10. podstavcima (a) do (k) Uredbe br. 1225/2009. To proizlazi iz sudske prakse navedene u točki 130. ovog mišljenja, prema kojoj teret dokazivanja da se zahtijevane prilagodbe moraju izvršiti pada na one koji se na njih pozivaju.

⁷⁴ Presuda od 19. svibnja 2021., China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products i dr./Komisija (T-254/18, EU:T:2021:278, t. 602. do 610.). Valja objasniti da je uobičajena vrijednost u tom predmetu izračunana na temelju cijena u analognoj zemlji, to jest u Indiji, a upotrijebljena izvozna cijena bila je stvarna izvozna cijena koju su naplaćivali uzorkovani kineski proizvođači izvoznici te je prilagodba izvršena za razliku u PDV-u između izvoza iz Kine u Uniju (na koji se plaćao porez od 17 %, a 5 % plaćenog poreza bi se vraćalo) i PDV-a na domaće prodajne transakcije u Indiji (iz čijih je cijena porez bio isključen). Opći je sud utvrdio da, iako se za potrebe izvršenja prilagodbi ne mogu uzeti u obzir elementi povezani s parametrima koji, u Kini, nisu bili uobičajena posljedica tržišnih sila, to u tom predmetu nije bio slučaj. Naime, prema utvrđenju Općeg suda, razlog zbog kojeg je kineski sustav PDV-a stvarao poremećaje sastojao se samo u načinu na koji je Kina primjenjivala PDV na izvoz, u smislu da je u odnosu na neke proizvode omogućavala povrat PDV-a, a u odnosu na neke nije (Podsjećam da se ta presuda trenutno pobija).

⁷⁵ Uvodna izjava 79. Provedbene uredbe Komisije (EU) 2018/140 od 29. siječnja 2018. o uvođenju konačne antidampinške pristojbe i konačnoj naplati privremene pristojbe uvedene na uvoz određenih proizvoda od lijevanog željeza podrijetlom iz Narodne Republike Kine i o prekidu ispitnog postupka u vezi s uvozom određenih proizvoda od lijevanog željeza podrijetlom iz Indije (SL 2018., L 25, str. 6.)

185. Međutim, smatram da društvo Changmao Biochemical Engineering u ovom predmetu nije dokazalo da su uporaba drukčijih sirovina i resursa ili troškovi koje ima samo Unijina industrija⁷⁶ uobičajena posljedica tržišnih sila. Ono je samo opisalo razlike koje u korištenim sirovinama i resursima te u procesu prerade postoje između Kine i Unije, pri čemu nije objasnilo zašto status Kine kao zemlje bez tržišnog gospodarstva ne utječe na te elemente.

186. Kao drugo, obrazloženje izneseno u točkama 151. do 153. pobijane presude je alternativno obrazloženje, s obzirom na to da je Opći sud već utvrdio, u točki 144. te presude, da Komisija nije povrijedila članak 2. stavak 10. Uredbe br. 1225/2009 odbivši izvršiti prilagodbe koje je zahtijevalo društvo Changmao Biochemical Engineering, zbog toga što ono nije dokazalo da su se navodne razlike u troškovima proizvodnje očitovale u razlikama u cijenama. Tomu svjedoči uporaba izraza „u svakom slučaju” u točki 151. pobijane presude.

187. U skladu s time, iako je osnovan, drugi dio trećeg žalbenog razloga mora se odbiti kao bespredmetan.

188. Radi cjelovitosti valja istaknuti da iz toga proizlazi da se navod o povredi članka 9. stavka 4. Uredbe br. 1225/2009 mora odbiti. Društvo Changmao Biochemical Engineering u prilog tom navodu tvrdi da bi dampinška marža bila manja od marže štete, na temelju koje je antidampinška pristojba određena, da je Komisija izvršila zahtijevane prilagodbe. Međutim, s obzirom na to da Komisija, prema mojem mišljenju, nije pogriješila odbivši izvršiti te prilagodbe, članak 9. stavak 4. Uredbe br. 1225/2009 nije povrijeđen.

189. Zaključujem da se treći žalbeni razlog mora u cijelosti odbiti.

D. Četvrti žalbeni razlog

1. Argumenti stranaka

190. Društvo Changmao Biochemical Engineering svojim četvrtim žalbenim razlogom navodi da je Opći sud utvrđenjem, u točkama 148. i 150. pobijane presude, da Komisija nije pogriješila odbivši izvršiti zahtijevane prilagodbe za potrebe utvrđivanja postojanja štete povrijedio članak 3. stavke 2. i 3. Uredbe 2016/1036, kako su izmijenjeni, i članak 9. stavak 4. te uredbe, kao i načelo dobre uprave i Komisijinu obvezu postupanja s dužnom pažnjom. Prema tvrdnji društva Changmao Biochemical Engineering, razlike u troškovima proizvodnje između Unijina proizvođača i kineskih proizvođača izvoznika iziskivale su ne samo prilagodbe za potrebe utvrđivanja dampinške marže, nego i, u skladu s člankom 2. stavkom 10. i/ili člankom 3. stavkom 2. te uredbe, prilagodbe za potrebe utvrđivanja marže štete.

191. Komisija navodi da se četvrti žalbeni razlog mora odbiti, jer se (među ostalim) u članku 2. stavku 10. i članku 3. stavcima 2. i 3. Uredbe 2016/1036 ne govori o prilagodbama.

⁷⁶ Vidjeti točku 176. ovog mišljenja.

2. Ocjena

192. Komisija je u spornoj uredbi odbila zahtjev društva Changmao Biochemical Engineering da se prilagodbe s obzirom na razlike u troškovima proizvodnje između Unijina proizvođača i kineskih proizvođača izvoznika izvrše ne za potrebe određivanja dampinške marže, *nego za potrebe određivanja marže štete*. Komisija je taj zahtjev u bitnome odbila zato što se te razlike nisu nužno očitovale u razlikama u cijenama odnosno zato što nisu nužno utjecale na usporedivost cijena⁷⁷.

193. Opći sud je u točkama 148. i 150. pobijane presude u bitnome utvrdio da Komisija nije povrijedila članak 2. stavak 10., članak 3. stavak 2. točku (a), članak 3. stavak 3. niti članak 9. stavak 4. Uredbe br. 1225/2009 time što je odbila izvršiti zahtijevane prilagodbe za potrebe utvrđivanja postojanja štete.

194. Društvo Changmao Biochemical Engineering svojim četvrtim žalbenim razlogom navodi da je Opći sud time povrijedio te odredbe; povrijedio Komisijinu obvezu postupanja s dužnom pažnjom i načelo dobre uprave.

195. Smatram da se taj žalbeni razlog mora odbiti. Iako je on, prema mojem mišljenju, osnovan u dijelu u kojem se njime navodi povreda članka 3. stavka 2. točke (a) i članka 3. stavka 3. Uredbe br. 1225/2009, svejedno je u cijelosti bespredmetan. U nastavku ću iznijeti razloge zbog kojih je djelomično osnovan, nakon čega ću objasniti zašto je bespredmetan.

196. U skladu s člankom 1. stavkom 1. Uredbe br. 1225/2009, za uvođenje antidampinških pristojbi potrebno je da dampinški uvoz nanosi štetu Unijinoj industriji. Članak 3. stavak 2. točka (a) te uredbe predviđa da se šteta utvrđuje na temelju objektivnog ispitivanja „obujma dampinškog uvoza i učinka dampinškog uvoza na cijene istovjetnih proizvoda na tržištu [Unije]”. Prema članku 3. stavku 3. te uredbe, „[u] vezi s učinkom dampinškog uvoza na cijene, razmatra se je li dampinškim uvozom došlo do značajnog sniženja cijene u usporedbi s cijenom istovjetnog proizvoda proizvodnje [Unije], odnosno je li takav uvoz na drugi način utjecao na sniženje cijene u velikoj mjeri, odnosno spriječio rast cijene u velikoj mjeri, a do kojega bi inače došlo”.

197. Točno je da članak 3. stavak 2. točka (a) i članak 3. stavak 3. kao ni jedna druga odredba Uredbe br. 1225/2009 ne predviđa da Komisija mora izvršiti prilagodbe za potrebe utvrđivanja marže štete. U tom kontekstu nema odredbe ekvivalentne članku 2. stavku 10. te uredbe, koji propisuje da se prilagodbe moraju izvršiti za potrebe utvrđivanja dampinške marže.

198. Međutim, u skladu sa sudskom praksom, obveza provedbe objektivnog ispitivanja utjecaja dampinškog uvoza, utvrđena u članku 3. stavku 2. Uredbe br. 1225/2009, nalaže provedbu primjerene usporedbe između cijene dotičnog proizvoda i cijene istovjetnog proizvoda Unijine industrije prilikom prodaje obavljene na području Unije. Takva primjerena usporedba uvjet je za zakonitost izračuna štete za tu industriju⁷⁸.

199. Čini mi se da se Komisiju, kada su prilagodbe nužne kako bi se osigurala primjerenost usporedbe između cijene dotičnog proizvoda i cijene istovjetnog proizvoda Unijine industrije u Uniji, mora smatrati obveznom izvršiti te prilagodbe. Tim se prilagodbama ponovno uspostavlja simetrija između cijene dotičnog proizvoda i cijene istovjetnog proizvoda, baš kao što se, u skladu

⁷⁷ Uvodne izjave 64. do 74. sporne uredbe

⁷⁸ Presuda od 10. travnja 2019., Jindal Saw i Jindal Saw Italia/Komisija (T-301/16, EU:T:2019:234, t. 176.)

sa sudskom praksom, prilagodbom uobičajene vrijednosti izvršenom u skladu s člankom 2. stavkom 10. Uredbe br. 1225/2009 ponovno uspostavlja simetrija između uobičajene vrijednosti i izvozne cijene proizvoda te se na taj način osigurava usporedivost cijena⁷⁹.

200. Iako nijedna odredba Uredbe br. 1225/2009 ne predviđa izričito da Komisija mora izvršiti prilagodbe kako bi osigurala primjerenu usporedbu između cijene dotičnog proizvoda i cijene istovjetnog proizvoda Unijine industrije u Uniji, smatram da se ta obveza može izvesti iz članka 3. stavka 2. točke (a) i članka 3. stavka 3. te uredbe, u dijelu u kojem ta odredba zahtijeva primjerenu usporedbu.

201. Točno je da Opći sud, kako Komisija tvrdi, nije pogriješio utvrdivši, u točki 149. pobijane presude, da se presuda od 17. veljače 2011., Zhejiang Xinshiji Foods i Hubei Xinshiji Foods/Vijeće (T-122/09, neobjavljena, EU:T:2011:46), odnosila na povredu prava obrane tužitelja i povredu obveze obrazlaganja pobijane uredbe. Naime, Opći sud u toj presudi nije razmatrao meritum navoda da prilagodba izvozne cijene izvršena u kontekstu izračuna sniženja cijene nije bila prikladna⁸⁰.

202. Međutim, treba uputiti na presudu od 5. listopada 1988., Canon i dr./Vijeće (277/85 i 300/85, EU:C:1988:467, t. 65. i 66.), u kojoj je Sud utvrdio da Komisija nije pogriješila izvršivši, u kontekstu procjene štete, prilagodbu za razlike između uvoznih modela dotičnog proizvoda (elektronički pisači strojevi) i njima najbližijih modela iz Unije⁸¹.

203. Slično tomu, Opći je sud u presudi od 10. travnja 2019., Jindal Saw i Jindal Saw Italia/Komisija (T-301/16, EU:T:2019:234, t. 172. do 189.), utvrdio da se Komisijin izračun sniženja cijene protivio članku 3. stavku 2. Uredbe br. 1225/2009, zato što je Komisija prodajne cijene koje je Unijina industrija za istovjetan proizvod naplaćivala prvim nezavisnim kupcima usporedila s cijenama CIF (*cost, insurance and freight* (troškovi, osiguranje i vozarina)) kineskih proizvođača izvoznika. Prema utvrđenju Općeg suda, obveza uspoređivanja cijena na istoj razini trgovine nalagala je Komisiji da umjesto cijena CIF kineskih proizvođača izvoznika upotrijebi prodajne cijene koje je proizvođač izvoznik naplaćivao prvim nezavisnim kupcima. U skladu s time, Komisija je trebala izvršiti odgovarajuće prilagodbe ali to nije učinila⁸².

204. Stoga, Opći je sud pogriješio utvrdivši, u točki 148. pobijane presude, da nijedna odredba Uredbe br. 1225/2009 koju je društvo Changmao Biochemical Engineering isticalo – to jest članak 2. stavak 10., članak 3. stavci 2. i 3. i članak 9. stavak 4. te uredbe – nije nalagala Komisiji da izvrši prilagodbe za potrebe utvrđivanja postojanja štete. Prema mojem mišljenju, ta Komisijina obveza proizlazi iz članka 3. stavka 2. točke (a) i članka 3. stavka 3. Uredbe br. 1225/2009. U skladu s time, četvrti žalbeni razlog osnovan je u dijelu u kojem se njime navodi povreda članka 3. stavka 2. točke (a) i članka 3. stavka 3. te uredbe.

205. Unatoč tomu, kako je navedeno u točki 195. ovog mišljenja, smatram da se četvrti žalbeni razlog mora odbiti kao bespredmetan.

⁷⁹ Presuda od 19. svibnja 2021., China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products i dr./Komisija (T-254/18, EU:T:2021:278, t. 593.)

⁸⁰ Presuda od 17. veljače 2011., Zhejiang Xinshiji Foods i Hubei Xinshiji Foods/Vijeće (T-122/09, neobjavljena, EU:T:2011:46, t. 93.)

⁸¹ Vidjeti također presudu od 5. listopada 1988., Brother Industries/Vijeće (250/85, EU:C:1988:464, t. 36.).

⁸² Vidjeti također presudu od 30. studenoga 2011., Transnational Company „Kazchrome” i ENRC Marketing/Vijeće i Komisija (T-107/08, EU:T:2011:704, t. 50. do 71.).

206. Naime, čini mi se da se, ako smatramo da je Komisija u kontekstu procjene štete obvezna izvršiti potrebne prilagodbe, trebaju primjenjivati načela koja su mjerodavna za zahtjeve za prilagodbu podnesene u kontekstu utvrđivanja dampinga. U skladu s time, po analogiji sa sudskom praksom navedenom u točki 130. ovog mišljenja, stranka koja zahtijeva prilagodbu za potrebe utvrđivanja postojanja štete mora dokazati da je njezin zahtjev opravdan. Ona osobito mora dokazati da se razlike u (primjerice) troškovima proizvodnje očituju u razlikama u cijenama.

207. Međutim, Opći je sud u točki 160. pobijane presude u bitnome utvrdio da društvo Changmao Biochemical Engineering nije dokazalo da su se razlike u troškovima proizvodnje između Kine i Unije očitovale u razlikama u cijenama. Naglašavam da se točka 160. pobijane presude konkretno odnosi na zahtjev društva Changmao Biochemical Engineering da se izvrše prilagodbe *za potrebe utvrđivanja marže sniženja cijena*. Naime, u toj je točki izložen tekst uvodne izjave 70. sporne uredbe, u kojoj je Komisija obrazložila zašto je odbila zahtjeve društva Changmao Biochemical Engineering da se izvrše prilagodbe za potrebe utvrđivanja marže sniženja cijena.

208. Društvo Changmao Biochemical Engineering točku 160. pobijane presude ne osporava u okviru svojeg četvrtog žalbenog razloga, koji se odnosi na zakonitost prilagodbi izvršenih za potrebe utvrđivanja marže sniženja cijena. Ono tu točku osporava samo u okviru svojeg trećeg žalbenog razloga, koji se odnosi na prilagodbe izvršene za potrebe utvrđivanja dampinške marže.

209. U skladu s time, iako je osnovan, četvrti žalbeni razlog mora se odbiti kao bespredmetan.

210. Zaključujem da se žalbu mora u cijelosti odbiti.

VI. Troškovi

211. U skladu s člankom 184. stavkom 2. Poslovnika Suda, kad je žalba osnovana i Sud sâm konačno odluči o sporu, Sud odlučuje o troškovima.

212. U skladu s člankom 138. stavkom 1. Poslovnika Suda, koji se na žalbene postupke primjenjuje na temelju članka 184. stavka 1. tog poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Društvo Changmao Biochemical Engineering u ovom predmetu nije uspjelo u postupku, a Komisija je podnijela zahtjev u pogledu troškova. U skladu s time, društvu Changmao Biochemical Engineering treba naložiti snošenje vlastitih i Komisijinih troškova.

VII. Zaključak

213. Stoga predlažem da Sud:

- odbije žalbu; i
- naloži društvu Changmao Biochemical Engineering Co. Ltd snošenje vlastitih troškova i troškova Europske komisije.